

SEMNELE TIMPULUI

REVISTĂ DE ANALIZĂ ȘI OPINIE CREȘTINĂ

FATĂ ÎN FATĂ
că Iisus cel viu

„Eu sunt Cel
dintâi și Cel de pe
urmă, Cel viu. Am
fost mort, și iată
că sunt viu în vecii
vecilor.”

(Apocalipsa 1:17-18)

Fată în față cu Mielul lui DUMNEZEU

Editorial • Loránd Balla

Nimeni nu se teme de un miel. Îl privești și știi imediat ce simți. Un miel este, prin natura lui, o prezență care nu pune în gardă pe nimeni. Nu există, în fața lui, nicio deliberare interioară, niciun efort de a decide ce să simți. Într-un fel, răspunsul vine înainte de întrebare, ca o recunoaștere veche.

Și totuși, când Ioan Botezătorul a arătat spre un om care trecea prin mulțime și a rostit: „Iată Mielul lui Dumnezeu”, ceva s-a schimbat în ecuație. Toți L-au întâlnit pe același Isus, și totuși au plecat în direcții atât de diferite, încât cu greu îți vine să crezi că au stat în fața aceleiași persoane.

Simbolul mielului străbate întreaga Scriptură de la un capăt la altul și se încarcă treptat cu un sens pe care primele apariții abia îl conturează. Apare întâi în gestul lui Abel, care aduce o jertfă dintr-o inimă deschisă, apoi în mielul pascal din cartea Exodului, al cărui sânge trebuia pus pe stâlpul ușii în mod intenționat, de fiecare familie în parte. Profetii duc imaginea mai departe și vorbesc despre cel ce va veni ca despre un miel dus la măcelărie, care poartă suferința altora fără să se împotrivească. Iar în Apocalipsă, Mielul înjunghiat stă pe tron înconjurat de cei care au ales să fie acolo. Același simbol, traversând veacuri, dar cu o miză care nu mai lasă loc de indiferență.

Miza aceasta nu s-a jucat în abstract. S-a jucat în curtea lui Caiafa, pe malul lacului, la masa din Betania, pe un drum spre Calvar... Cu alte cuvinte, ea a pătruns în locuri obișnuite, între oameni obișnuiți, care nu știau întotdeauna că trăiesc un moment decisiv pentru destinul lor.

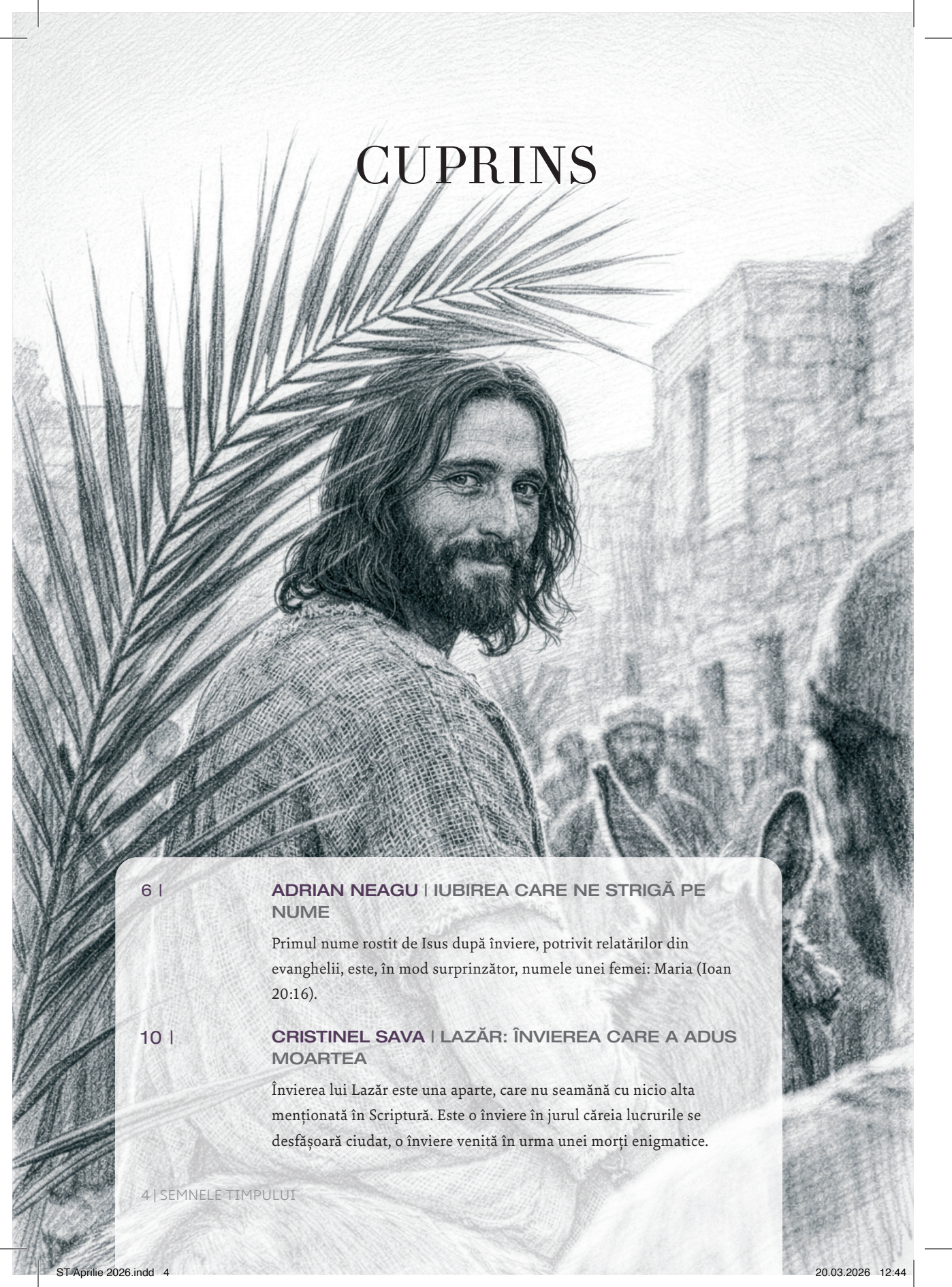
Pentru unii, întâlnirea cu El a fost ca o recunoaștere, ca și cum tot ce trăiseră până atunci fusesse, fără să știe, o pregătire pentru momentul acela. Maria Magdalena, Lazăr, Petru, ucenicii, oameni foarte diferiți, veniți din locuri diferite, dar care au plecat de la întâlnirea cu Isus purtând același lucru: certitudinea că fuseseră văzuți cu adevărat, poate pentru prima oară.

Pentru alții, aceeași întâlnire a rămas închisă. Iuda știa mai mult decât aproape oricine altcineva cine era Isus, și poate tocmai de aceea n-a putut primi ceea ce îi era oferit. Caiafa a administrat dosarul cu o eficiență rece, fără să lase prea mult loc îndoielii. Pilat a pus o întrebare care ar fi putut schimba totul: „Ce este adevărul?” și a ieșit din încăpere înainte să vină vreun răspuns, alegând liniștea unei zile peste adevărul unei vieți.

Ceea ce îi unește pe toți, dincolo de direcțiile atât de diferite în care au plecat, este că niciunul nu a rămas neschimbat. Întâlnirea cu Isus nu era ceva ce puteai traversa și lăsa, pur și simplu, în urmă. Întotdeauna această întâlnire a lăsat ceva în urma ei: uneori o certitudine, alteori o rană, dar niciodată indiferență.

De aceea, tocmai aceasta e întrebarea pe care o materializează paginile acestui număr: ce se întâmplă cu omul care stă față în față cu Însuși Mielul lui Dumnezeu și realizează că întâlnirea aceasta îl privește și pe el.

CUPRINS

6 |

ADRIAN NEAGU | IUBIREA CARE NE STRIGĂ PE NUME

Primul nume rostit de Isus după înviere, potrivit relatărilor din evanghelii, este, în mod surprinzător, numele unei femei: Maria (Ioan 20:16).

10 |

CRISTINEL SAVA | LAZĂR: ÎNVIEREA CARE A ADUS MOARTEA

Învierea lui Lazăr este una aparte, care nu seamănă cu nicio alta menționată în Scriptură. Este o înviere în jurul căreia lucrurile se desfășoară ciudat, o înviere venită în urma unei morți enigmatice.

4 | SEMNELE TIMPULUI

- 15 | **ALINA KARTMAN | IUDA: MINCIUNA UNUI „PREA TÂRZIU”**
- Toată lumea crede că îl știe pe Iuda. Trădătorul, omul celor treizeci de arginți, ucenicul care L-a vândut pe Isus și a pecetluit totul cu un sărut, devenit, în conștiința creștină, emblema infidelității.
- 20 | **FLAVIU TEREȘNEU | PRIVEȘTE LA HRISTOS: DRUMUL RESTAURĂRII LUI PETRU**
- Există în evanghelii un moment în care istoria pare să se oprească. În curtea marelui-preot, Petru rostește pentru a treia oară cuvintele care îl vor urmări toată viața: „Nu-l cunosc pe omul acesta!”
- 24 | **ANDREI BOGDAN | CAIAFA: CÂND RELIGIA SE TEME DE DUMNEZEU**
- În curtea marelui-preot Caiafa ard torțe, slugile aleargă cu treburi urgente, poarta se deschide des, șoaptele cresc, liderii religioși se adună, se recrutează martori acuzatori.
- 29 | **CIPRIAN ȘANDRU | PILAT: CONFRUNTAREA CU ADEVĂRUL**
- În confruntarea cu adevărul nu există răspuns neutru, întrebări retorice sau confortul lojei de spectator. A-l recunoaște sau a-l respinge înseamnă a te plasa de o parte sau de alta a graniței dintre om și Infinit.
- 33 | **ȘTEFĂNIȚĂ-MARIAN POENARIU | CRUCEA CARE TE CAUTĂ**
- Există în Evanghelie câteva enunțuri care, dacă ar fi verbalizate într-o sală de tribunal, ar provoca nu doar uimire, ci un deranj aproape moral.
- 38 | **LUCIAN MIHĂILĂ | ÎNTÂLNIREA DE LA CAPĂTUL SPERANȚEI**
- „Târziu te-am iubit, Frumusețe, atât de veche, și totuși atât de nouă, târziu te-am iubit!” (Augustin de Hipona)
- 42 | **CARMEN LĂIU | DRUMUL SPRE EMAUS: CÂND ÎNCĂ SE MAI POATE SPERA TOTUL**
- „Numai Dumnezeu are voie să mă trezească!” este replica de roman care mi-a oferit o nouă perspectivă asupra unei cunoscute istorii biblice, în care protagoniștii au trăit cel mai întunecat Paște din viața lor.

IUBIREA

care ne strigă pe nume

Primul nume rostit de Isus după înviere, potrivit relatărilor din evanghelii, este, în mod surprinzător, numele unei femei: Maria (Ioan 20:16).

Alegerea Mariei nu este întâmplătoare. Dintre toate persoanele pe care le-ar fi putut întâlni Isus în dimineața învierii, privilegiul acestei prime întâlniri îi este oferit ei.

Evangheliile încep cu harul oferit unei femei pe nume Maria, o tânără necăsătorită, cu o moralitate impecabilă și cu o disponibilitate impresionantă de a asculta de Dumnezeu. La final, o altă femeie cu același nume, Maria, dar cu un trecut încărcat de suferință și de păcat, primește harul să fie persoana pe care Isus a întâlnit-o prima dată după învierea Lui, iar numele ei să fie primul nume rostit de El.

Cine era Maria

Numele ei apare brusc în Luca 8:1-3, unde ni se spune că Isus mergea din cetate în cetate și era însoțit printre atâția alții și de un mic grup de femei, din care făcea parte Maria, „zisă Magdalena”. Împreună cu ea mai erau „Ioana, nevasta lui Cuza, ispravnicul lui Irod”, și Susana, aparent o altă doamnă cu vază din societatea de atunci. Despre Maria se spune doar că din ea „ieșiseră șapte draci”, dar nu ni se dau mai multe detalii despre timpul când a fost vindecată și nici despre natura posesiunii demonice de care suferise. Numele „Magdalena” este considerat adesea o trimitere la localitatea unde locuia,

Cine a fost totuși Maria Magdalena? Este singura persoană din Noul Testament despre care se spune numărul fix de demoni care îi chinuiau viața. Ceea ce surprinde însă este că, în afară de o singură excepție (Ioan 19:25), în toate celelalte pasaje unde apare împreună cu alte femei, Maria este trecută prima.

Magdala, un ținut din Galileea pe care Isus îl vizitase după a doua minune de înmulțire a pâinilor (Matei 15:39).

Misterul din jurul ei i-a făcut pe mulți cititori ai Bibliei din cele mai vechi timpuri și până astăzi să încerce să identifice cât mai bine personajul acesta asociindu-l cu alte Marii care apar în evanghelii. Se pare că una dintre cele mai influente voci care a vorbit despre o asemenea identificare a fost papa Grigore cel Mare (590–604), care într-o predică de-a sa a vorbit despre cei șapte demoni, pe care i-a interpretat ca cele șapte păcate capitale, și despre drumul pocăinței Mariei de la prostituata din Ioan 8 la femeia care Îl unge pe Isus înainte de crucificare și, în final, la cea care are harul de a fi prima persoană pe care El a salutat-o în dimineața învierii. Sunt și teologi care consideră că papa nu a fost autorul acestei interpretări, ci s-a folosit de anumite tradiții care circulau în biserica din Apus. Interpretarea aceasta va ajunge destul de populară

în lumea catolică și protestantă, Maria Magdalena fiind prezentată de multe ori ca un exemplu de pocăință și consacrare, în ciuda faptului că Biblia nu prezintă în mod explicit această asociere între cele trei personaje feminine. Totuși, faptul că istoria Mariei din Betania se oprește brusc la momentul în care unge picioarele lui Isus cu mir într-un gest pe care Isus îl numește „un lucru frumos” (Matei 26:10; Marcu 14:6) și spune despre ea că „a iubit mult” (Luca 7:47) și faptul că niciodată cele două personaje nu apar împreună pot constitui dovezi plauzibile în apărarea celor ce cred că sora Martei și a lui Lazăr este aceeași Marie zisă Magdalena.

Interpretarea papei Grigore cel Mare a fost evidentă și în calendarul liturgic din Biserica Romano-Catolică, în care, până la revizuirea lui din anul 1969 și apoi în 2001, exista o singură sărbătoare pentru Maria din Betania și pentru Maria Magdalena. Totuși, trebuie să spunem că ea a fost puternic descărată de părinții bisericești din Răsărit și de calendarele liturgice ortodoxe, unde personajele erau foarte bine delimitate.

Cine a fost totuși Maria Magdalena? Este singura persoană din Noul Testament despre care se spune numărul fix de demoni care îi chinuiau viața. E drept că unii au văzut în cifra 7 o trimitere la o simbolistică specială, dar textul biblic nu pare să sugereze o asemenea înțelegere. Ceea ce surprinde însă și mai mult este că, în afară de o singură excepție (Ioan 19:25), în toate celelalte pasaje unde apare împreună cu alte femei, Maria este trecută prima. Ce exemplu mai puternic am putea găsi despre ce înseamnă harul care salvează și care creează în inima celui ce îl primește, din nimicul unei vieți irosite, o

iubire fără asemănare. Este miracolul care ne spune că demonii care ne țin captivi, oricât de mulți și de insistenți ar fi, nu ne pot lega atât de tare de ei încât Isus să nu poată să ne elibereze.

El știe și numele meu

După înviere, poate ne-am fi așteptat ca Isus să meargă la Caiafa, la Irod sau la Pilat. Să le arate că piatra pecetluită de ei peste mormântul Lui nu l-a putut ține captiv, că nu L-au biruit și că nu vor putea scăpa de consecințele faptelor lor. Ar fi putut merge în grabă la ucenici, ca să facă planuri pentru viitoarele campanii misionare prin care urmau să cucerească lumea cu vestea Împărăției Sale. Avea atâtea opțiuni și atâtea urgențe. Dar, dintre toate, a ales să mai propoasească pe aleile grădinii mormântului, ca să o strige pe nume pe Maria și să o întrebe: „De ce plângi?”

Pare incredibil că Dumnezeu ne știe pe fiecare pe nume și că Îi face plăcere să ne arate har, chiar dacă pentru ceilalți suntem doar un număr sau un mare păcătos. Dar și mai incredibil este că dragostea Sa, care ne iartă păcatele, ne dă putere să-L iubim cu o dragoste care depășește înțelegerea obișnuită – noi, cei care avem față de El o datorie imposibil de plătit.

Consecvența cu care Maria rămâne lângă mormântul gol, rugămintea ei rostită printre lacrimi – „Domnule, dacă L-ai luat, spune-mi unde L-ai pus” – și gestul ei instinctiv de a se arunca la picioarele lui Isus arată o formă de iubire de care azi pare că suntem atât de străini. Maria nu vrea decât un lucru,

așa că îi spune grădinarului: „[M]ă voi duce să-L iau” (Ioan 20:15).

Tabloul întrece orice imaginație și are conotații profunde, pe care nu ar trebui să le ignorăm. Dorința de a-L avea pe Isus cu orice preț răsună apoi din piepturile a mii și mii de creștini din primul secol. „Pentru El am pierdut toate și le socotesc ca un gunoi, ca să-L câștig pe Hristos”, avea să le spună Pavel puțin mai târziu credincioșilor din Filippi (Filipeni 3:8). „Îl vreau pe Isus”, „nu pot trăi fără El” nu sunt cuvinte politicoase și nici mantre creștine, ci rugăciunile celui ce știe că Isus l-a iubit cu mult mai mult decât și-ar putea închipui și care știe că doar El l-a eliberat de toți demonii care l-au ținut captiv unei fericiri iluzorii și dureroase.

Ce har mai mare poți aștepta decât acela de a fi strigat pe nume de Isus și de a-L auzi vorbindu-ți de pace și de mântuire? Ce iubire mai mare decât să știi că Cel ce ține universul acesta infinit Se apropie de tine să te întrebe: „De ce plângi?” Și ce orbire mai mare poate exista decât aceea de a băjbâi mai departe într-un egoism rece și nefericit – deși aflat sub torentul de lumină al unei asemenea iubiri –, strângând ochii ca nu cumva să întrezărești speranța care așteaptă să te îmbrățișeze.

Maria a avut curajul acestui răspuns simplu: „Rabbuni”, „Învățătorul meu” (cf. Ioan 20:16). Iar de atunci rămâne în filele Scripturii această imagine tulburătoare: Isus cel înviat care ne strigă pe nume, sperând că Îl vom recunoaște și-L vom iubi așa cum am fost și noi iubiți. **ST**

ADRIAN NEAGU

scrie despre întâlnirea dintre Maria și Isus cel înviat, invitându-ne să redescoperim siguranța pe care ne-o oferă faptul că suntem iubiți de Acela care ne știe pe nume.

LAZĂR

Învierea care a adus moartea

Învierea lui Lazăr este una aparte, care nu seamănă cu nicio alta menționată în Scriptură.

Este o înviere în jurul căreia lucrurile se desfășoară ciudat, o înviere venită în urma unei morți enigmatice.

O înviere sui-generis

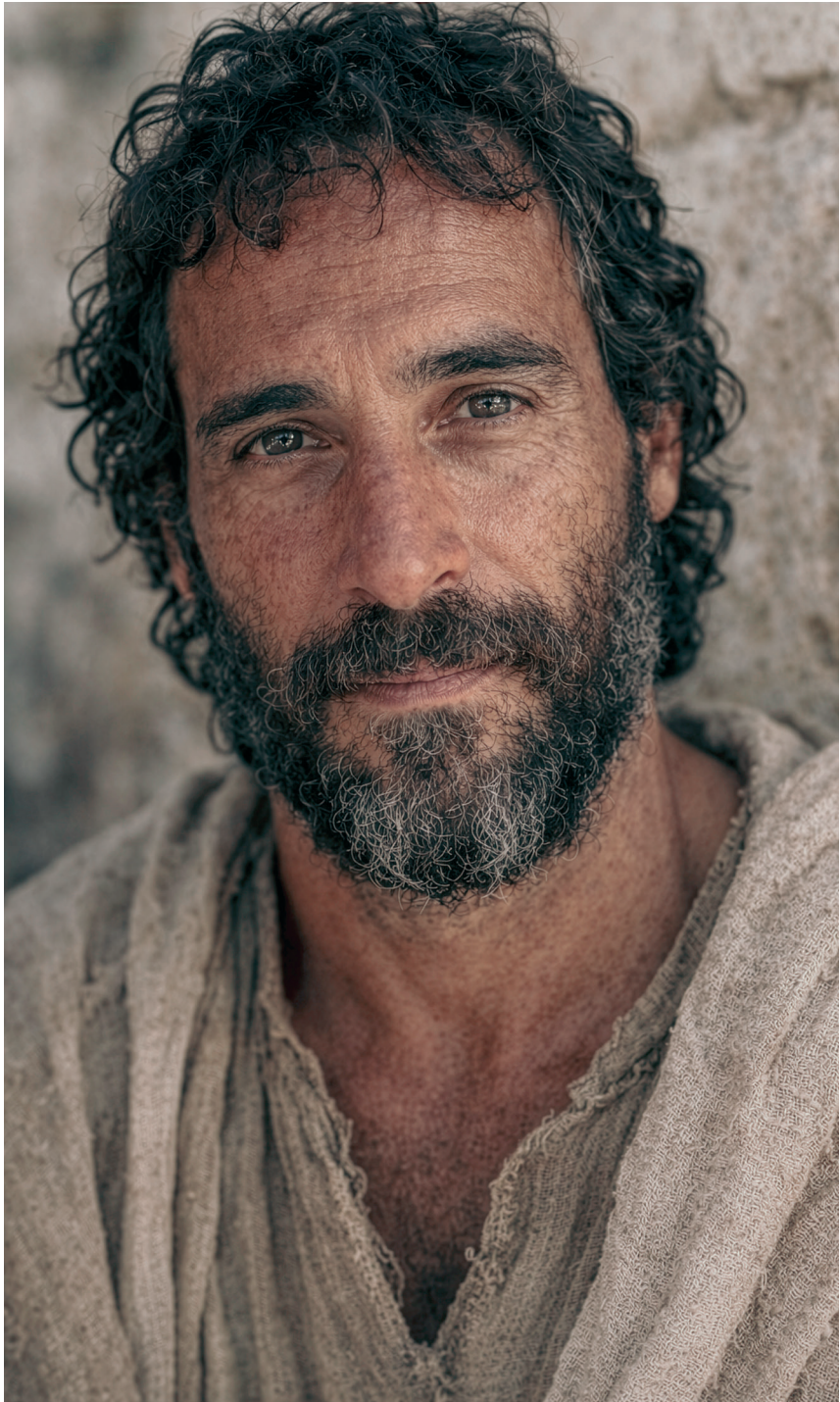
Lazăr este un prieten bun al lui Isus, fratele Martei și al Mariei (Ioan 11:5,11), dar în același timp un personaj care apare și dispare la fel de brusc în Biblie. Învierea lui este unică și nu seamănă cu nicio altă înviere de până atunci. În primul rând, deoarece *este prima înviere care are loc la distanță, fără atingere*.

Cele trei învieri care sunt menționate în Vechiul Testament se fac prin contact fizic între cel mort și cel prin care este intermediată învierea (1 Împărați 17:21-22; 2 Împărați 4:29-35; 13:21). De asemenea, cele două învieri pe care le făcuse Isus anterior sunt tot prin atingere (Luca 7:14; 8:54).

Învierea lui Lazăr este, din acest punct de vedere, diferită: atunci când este înviat, el este la distanță de Isus. Isus nu-l atinge, ci doar îl strigă: Lazăr învie la glasul Lui, o adevărată încurajare pentru toți credincioșii de atunci și până azi, a căror înviere nu se va face prin atingere, ci la „un strigăt” (1 Tesaloniceni 4:16).

O moarte paradoxală

Învierea lui Lazăr este unică însă și pentru că *moartea lui este unică*.

Lazăr a murit? Nu spusese chiar Isus că boala aceea nu era spre moarte? Se contrazice? Și, dacă nu a mers la el când era încă în viață, ce sens are să meargă acum, când a murit deja? Și apoi, se bucură că a murit? Confuzie totală.

Când Lazăr se îmbolnăvește, surorile sale Îi trimit un mesaj scurt lui Isus: „Doamne, iată că acela pe care-l iubești este bolnav” (Ioan 11:3). Ele nu formulează o cerere explicită: „Vino!” sau „Vindecă-l!” Îi prezintă doar situația, convinge că El va ști ce trebuie să facă.

Din acest moment, ne izbește ceea ce pare a fi un comportament paradoxal al lui Isus, greu de înțeles de cei din jur. Mai întâi îi liniștește pe toți spunând că boala lui Lazăr „nu este spre moarte, ci spre slava lui Dumnezeu, pentru ca Fiul lui Dumnezeu să fie proslăvit prin ea” (Ioan 11:4). Răspunsul Lui în mod sigur le-a dat speranță Martei și Mariei că totul se va rezolva, că boala nu e atât de gravă sau că El va veni la timp și îl va vindeca pe Lazăr. La urma urmei, era prietenul lor. Și acum vine primul paradox, prima confuzie.

„Și Isus îi iubea pe Marta și pe sora ei și pe Lazăr. Deci, când a auzit că Lazăr este bolnav, a mai zăbovit două zile în locul în care era” (Ioan 11:5-6). Logica noastră ar spune exact invers: dacă îi iubea, ar fi trebuit să plece imediat. În schimb, Isus întârzie. Din punct de vedere omenesc, această întârziere pare greu de acceptat. Isus trebuie să

fi înțeles că boala lui Lazăr era gravă; nu ar fi trimis după El pentru o banală răceală. El știe cu siguranță ce urmează să se întâmple, dar pare să nu-I pese.

Apoi, după ce trec cele două zile, le spune dintr-odată ucenicilor: „Haidem să ne întoarcem în Iudeea!” (Ioan 11:7). Dacă boala aceea nu reprezintă o urgență și tot au mai întârziat două zile, ce sens are să meargă acum în Iudeea, unde viața le este în primejdie? Ucenicii par confuzi. Iar când Isus le spune voalat motivul pentru care trebuie să se întoarcă în Iudeea – „Lazăr, prietenul nostru, doarme, dar Mă duc să-l trezesc din somn” (Ioan 11:11) –, confuzia se instalează și mai mult în mintea lor. Isus nu se dusese când era bolnav, și voia să se ducă acolo acum, când Lazăr se afla pe calea vindecării? Cine să-I mai înțeleagă planul?

Iar confuzia se adâncește atunci când Isus le spune motivul real al plecării: „Lazăr a murit. Și Mă bucur că n-am fost acolo, pentru voi, ca să credeți. Dar acum haidem să mergem la el!” (Ioan 11:14-15). Lazăr a murit? Nu spusese chiar Isus că boala aceea nu era spre moarte? Se contrazice? Și, dacă nu a mers la el când era încă în viață, ce sens are să meargă acum, când a murit deja? Și apoi, se bucură că a murit? Confuzie totală.

Învierea lui Lazăr mai are deci o particularitate. La celelalte două învieri consemnate în evanghelii, moartea persoanei în cauză a survenit înainte ca Isus să fi luat cunoștință de situația respectivă (fiul văduvei din Nain) sau în timp ce era în drum spre persoana bolnavă (fetița lui Iair). Aici însă, Isus așteaptă în mod deliberat ca Lazăr să moară, deși ar fi putut să-l vindece. Moartea lui Lazăr nu se întâmplă în

timp ce Isus era în drum spre el și a ajuns prea târziu. Când a sosit în Betania, „Lazăr era de patru zile în mormânt” (Ioan 11:17). Isus așteaptă *în mod intenționat* ca Lazăr să moară; și nu doar să moară, ci să înceapă să intre și în descompunere.

Învierea lui Lazăr mai este, așadar, unică pentru că moartea lui este unică. Este o moarte care putea fi evitată, care pare că e căutată de Isus, o moarte pe care Isus o lasă să se întâmple, deși putea să intervină. Această enigmă, aproape la limita reproșului, este exprimată pe rând de cele două surori: „Doamne, dacă ai fi fost aici, n-ar fi murit fratele meu!” (Ioan 11:21,32). Credința lor nu șovăie, dar neînțelegerea deciziei lui Isus de a întârzia este prezentă. Pentru că, omenește vorbind, e de neînțeles.

O înviere spre moarte

Paradoxurile și întrebările enumerate fac ca acest pasaj din evangheliile să fie printre cele mai enigmatice. Cea mai mare întrebare este legată de motivul pentru care Isus permite ca această moarte să aibă loc, deși ar fi putut să o evite. Răspunsul îl aflăm la finalul relatării, în rugăciunea pe care o înalță Isus: „Tată, Îți mulțumesc că M-ai ascultat. Știam că totdeauna Mă ascuți, dar vorbesc astfel pentru norodul care stă împrejur, *ca să creadă că Tu M-ai trimis*” (Ioan 11:41-42).

Isus a zăbovit și a așteptat ca Lazăr să moară și să fie și pus în mormânt patru zile ca să le ofere oamenilor dovada supremă că El este Dumnezeu și să îi pună în fața deciziei de a-L accepta sau nu ca Mesia. Aceasta era dovada incontestabilă, deoarece nimeni altcineva nu poate învia oameni în afară de Dumnezeu (1 Samuel 2:6; 2 Împărați 5:7).

„Această minune culminantă, învierea lui Lazăr, trebuia să pună sigiliul lui Dumnezeu asupra lucrării și afirmațiilor Sale cu privire la originea Sa divină.”¹

În dreptul celorlalte învieri preoții au putut spune că cei înviați nu fuseseră, de fapt, morți. Fetița lui Iair de-abia murise când Isus a ajuns la ea. Tânărul din Nain era, de asemenea, mort în aceeași zi.² În cazul lui Lazăr nu se mai putea nega veridicitatea minunii tocmai din cauză că trecuseră patru zile.

În felul acesta, Isus îi pune pe toți cei din vremea Sa în fața unei decizii cu doar două variante: fie Îl acceptă ca Mesia, fie Îl resping, cu toate consecințele (atât pentru ei, cât și pentru El) care decurgeau de aici.

Și au fost alese ambele variante: „Mulți din iudeii care veniseră la Maria, când au văzut ce a făcut Isus, au crezut în

Cea mai mare întrebare este legată de motivul pentru care Isus permite ca această moarte să aibă loc, deși ar fi putut să o evite. Răspunsul îl aflăm la finalul relatării, în rugăciunea pe care o înalță Isus: „Tată, Îți mulțumesc că M-ai ascultat. Știam că totdeauna Mă ascuți, dar vorbesc astfel pentru norodul care stă împrejur, *ca să creadă că Tu M-ai trimis*” (Ioan 11:41-42).

El. Dar unii dintre ei s-au dus la farisei și le-au spus ce făcuse Isus” (Ioan 11:45-46). Cum o fi să fii martorul celei mai mari minuni și să rămâi la fel de împietrit? Ba poate să devii și mai fixat în împietrire?

Nu doar cei prezenți la minune au fost puși în fața acestei alegeri, ci toți care au auzit de ea. Și în primul rând fariseii și preoții cei mai de seamă. Pentru ei în joc nu era o teorie dragă sau o teologie prețioasă, ci propriile avantaje, propriul statut. Și, ca orice politician din toate timpurile, au luat în brațe motivația cu cea mai mare priză la public – poporul și binele acestuia (Ioan 11:47-48) – ca să respingă un adevăr incontestabil: că Isus era Fiul lui Dumnezeu.

Învierea lui Lazăr este, pe de o parte, cadrul pentru decizia finală a iudeilor, a fariseilor, a preoților și a tuturor celor ce L-au cunoscut pe Isus: Îl acceptă ca Mesia și Domn și sunt mântuiți sau Îl resping pentru totdeauna și sunt pierduți. În același timp însă, învierea lui Lazăr este factorul declanșator al planului diabolic de ucidere a lui Hristos: „Din ziua aceea au hotărât să-L omoare” (Ioan 11:53).

Învierea lui Lazăr a adus moartea lui Hristos și I-a prefigurat învierea: cei care nu au fost convinși de învierea lui Lazăr nu au fost convinși nici de

învierea lui Hristos. Faptul că l-a lăsat pe Lazăr să moară și l-a înviat apoi după patru zile nu a fost un act de egoism din partea lui Isus, ci un act de altruism în cel mai înalt grad, pentru că, prin decizia aceea aparent illogică și lipsită de compasiune de a mai zăbovi două zile, Isus a ales, de fapt, să-și dea viața pentru noi.

O înviere pentru noi, cei de astăzi

Învierea lui Lazăr nu a fost pentru totdeauna; la un moment dat, el a murit din nou. Dar această minune a declanșat evenimentele ce au dus la învierea definitivă a lui Hristos, iar învierea Lui ne deschide nouă drumul unei vieți care nu mai poate fi distrusă de moarte. Astfel, istoria lui Lazăr devine o invitație la credință pentru fiecare dintre noi. Și în același timp ne pune în față aceeași alegere: credem în Fiul lui Dumnezeu sau Îl respingem?

Învierea lui Lazăr a adus
moartea lui Hristos și l-a
prefigurat învierea: cei
care nu au fost convinși de
învierea lui Lazăr nu au fost
convinși nici de învierea
lui Hristos.

Note

1. Ellen White, *Viața lui Iisus*, traducere de Mihai Popa, Nelu Dumitrescu și Dumitru Popa, ed. a 9-a, Viața și Sănătate, Pantelimon, 2015, p. 454.

2. Krzysztof Pilarczyk, „Jewish burial customs and the shroud”, în *Digital Sindonological Lexicon* (online), disponibil la <https://leksykonsyndonologiczny.pl/en/specific-entries/jewish-burial-customs-and-the-shroud>.

CRISTINEL SAVA

deslușește într-o moarte și o înviere atipică un gest de sacrificiu
pe care Hristos îl face pentru a ne putea oferi tuturor celor
care vom crede în El eliberarea de sub imperiul morții.

IUDA

Minciuna unui „prea târziu”

Toată lumea crede că îl știe pe Iuda.
Trădătorul, omul celor treizeci de arginți,
ucenicul care L-a vândut pe Isus și a pecetluit
totul cu un sărut, devenit, în conștiința
creștină, emblema infidelității.

În imaginația noastră, îl conturăm ca pe un personaj aproape dezumanizat de propria lui faptă, o întruchipare a răului atât de radicală, încât pare a nu mai avea aproape nimic în comun cu restul oamenilor. Și totuși, felul în care îl prezintă evangheliile tulbură tocmai prin apropierea lui de ceea ce recunoaștem, fără prea mare efort, în noi înșine.

Iuda fusese ales printre cei doisprezece. Îl însoțise pe Isus, îl ascultase, mâncase la aceeași masă cu El și asistase la minuni. Promise învățătură, dar promise și responsabilități: bugetul comun îi fusese încredințat lui. Fusese prezent și în acea seară în care Hristos le-a spălat picioarele ucenicilor, coborând iubirea într-un gest a cărui delicatețe rămâne greu de cuprins. Toate acestea dau portretului lui Iuda o gravitate aparte, fiindcă arată cât de aproape de noi poate fi harul, fără a ne atinge.

Aici începe și tragedia lui Iuda. În faptul că apropierea exterioară de Hristos nu s-a transformat și într-o încredințare lăuntrică.

Când iubirea pare risipă

Incidentul din Betania denotă logica tranzacțională în care gândea Iuda mai limpede decât alte scene. La gestul Mariei de a turna parfum scump pe picioarele lui Isus, Iuda reacționează prompt, cu un protest: „De ce nu s-a vândut acest mir cu trei sute de dinari și să se fi dat săracilor?” (Ioan 12:5, EDCR). Desigur că fapta Mariei nu fusese eficientă. Părea extravagantă și imposibil de apărat prin limbajul utilității. Dar tocmai în această disproporție stătea frumusețea ei. Iubirea adevărată seamănă adesea cu risipa, fiindcă ea nu se justifică prin profit, ci mai degrabă ia forma darului. Și nici nu cere garanții înainte de a se oferi.

Iuda privește acest surplus de frumusețe și îl traduce imediat în pierdere. Privește iubirea și vede dezechilibru. Simte nevoia să corecteze el nedreptatea gratuității. În acest reflex se vede deja drama lui spirituală. Trei ani petrecuți în preajma Harului întrupat, și tot nu a înțeles caracterul lui necondiționat.

Și în noi descoperim aceeași neîncredere față de ceea ce Dumnezeu ne oferă gratuit, aceeași impresie că lucrurile cu adevărat valoroase trebuie câștigate sau răsplătite. Istoria lui Iuda arată că finalul de drum al acestui reflex nu este altul decât sinuciderea, o realizare care arată deslușit perversitatea doctrinei mântuirii prin fapte.

Însă Iuda pășește în Ghetsimani cu această doctrină în inimă și cu treizeci de arginți în mână. Suma poartă o încărcătură biblică și simbolică apăsătoare: prețul unui sclav, suma profețită de Zaharia, cifra unei lumi în care până și Infinitul are un preț. Însă cea mai întunecată linie din portretul lui Iuda

Matei spune că, văzându-L pe Isus condamnat, Iuda a fost cuprins de remușcare.

Se întoarce la arhierei și la bătrâni, le aruncă banii și le spune: „Am păcătuț, căci am vândut sânge nevinovat!” (Matei 27:4). O conștientizare sfâșietoare! Iuda își numește fapta corect și declară nevinovăția lui Hristos.

apare după arestare, în clipa în care păcatul comis devine imposibil de evitat și începe să lucreze în conștiință cu întreaga lui greutate.

Adevărul rostit în gol

Matei spune că, văzându-L pe Isus condamnat, Iuda a fost cuprins de remușcare. Se întoarce la arhierei și la bătrâni, le aruncă banii și le spune: „Am păcătuț, căci am vândut sânge nevinovat!” (Matei 27:4). O conștientizare sfâșietoare! Iuda își numește fapta corect și declară nevinovăția lui Hristos. Cu alte cuvinte, în plan moral și teologic, rostește adevărul necosmetizat. Și totuși, acest adevăr rămâne incomplet. Cuvintele lui au exactitatea recunoașterii, fără să aibă și deschiderea pocăinței.

Iuda ajunge să facă o confuzie fatală: interpretează durerea propriului păcat drept semn al imposibilității iertării, iar rana conștiinței sale o ridică la rang de verdict final.

E adevărat, Iuda era vinovat, iar gravitatea faptei lui nu putea fi diminuată. Însă existența vinei cumplite nu dovedește dispariția harului, așa cum amploarea păcatului nu poate muta granițele milei lui Dumnezeu. Dimpotrivă, epicentrul vinei este chiar locul în care se cere întoarcerea. (Aceasta este lecția pe care a primit-o Petru, pe malul Tiberiadei, atunci când Hristos cel înviat i-a creat contextul să reîncerce ceea ce eșuase cu tripla lui trădare.)

E adevărat, Iuda era vinovat, iar gravitatea faptei lui nu putea fi diminuată. Însă existența vinei cumplite nu dovedește dispariția harului, așa cum amploarea păcatului nu poate muta granițele milei lui Dumnezeu. Dimpotrivă, epicentrul vinei este chiar locul în care se cere întoarcerea. (Aceasta este lecția pe care a primit-o Petru, pe malul Tiberiadei, atunci când Hristos cel înviat i-a creat contextul să reîncerce ceea ce eșuase cu tripla lui trădare.)

Însă Iuda duce adevărul păcatului său la preoți, în loc să îl ducă la Hristos. Și, astfel, primește constatarea rece a faptului consumat, fără posibilitatea vindecării. Se mișcă, până la capăt, în interiorul aceleiași logici în care trăise

deja: gestionarea consecințelor, restituirea banilor, încercarea de a desface tragedia printr-un gest simetric cu cel care a produs-o. Își recunoaște păcatul, dar îl administrează omenește. Tot el îl controlează.

Iuda spune adevărul, dar ca monolog. Fără acel act ultim prin care omul încețază să se mai gospodărească spiritual de unul singur și se așază în mâna lui Dumnezeu.

Mândria care ia chipul disperării

Ulterior, devine limpede că zdrobirea lăuntrică a lui Iuda poartă semnele unui orgoliu răsturnat, care nu se mai exprimă prin autoînălțare, ci prin singularizarea propriei ruine.

Iuda ajunge să creadă că vina lui a dobândit o densitate excepțională, că prăbușirea lui are ceva ireductibil, care îl așază în afara dimensiunii harului. În acest punct, disperarea încetează să mai fie doar suferință și devine o afirmație despre structura realității: păcatul omului ar avea mai multă greutate decât îndurarea lui Dumnezeu, iar răul săvârșit de creatură ar deveni mai hotărâtor decât voia Creatorului de a ierta.

Aceasta este una dintre cele mai subtile amăgiri spirituale. La suprafață, ea seamănă cu o formă radicală de conștiință morală. În profunzime, păstrează eul în centru. Tot omul stabilește măsura ultimă. Tot el decide cât de departe poate merge harul. Tot el pronunță sentința definitivă.

Locul în care harul își spune numele

Evanghelia spulberă această iluzie, arătând că omul nu deține puterea de a se

salva prin propriile resurse, iar din aceeași lipsă de suveranitate face parte și imposibilitatea de a-și pronunța singur condamnarea definitivă. Dar măreția harului se vede tocmai în faptul că Dumnezeu rămâne Dumnezeu chiar și când omul a devenit opac față de sine însuși, desfigurat de rușine și incapabil să mai distingă între adevărul pocăinței și vertijul disperării.

Crucea, de altfel, poartă și acest sens. Ea este răspunsul lui Dumnezeu dat omului în punctul în care omul nu mai are nimic de invocat în favoarea sa: nicio justificare, nicio compensație, nicio formă de reparație care să poată restabili ordinea pierdută. În fața crucii, păcatul apare în gravitatea lui reală, iar harul apare în libertatea lui reală. Cea mai teribilă blasfemie este aceea care susține că Dumnezeu nu ne poate ierta. Este o renegare a jertfei, o calomnie la adresa lui Dumnezeu, văzut ca fiind copleșit de păcatul unui om. Nu există un „prea târziu” născut din neputința lui Dumnezeu de a ierta, ci doar unul care decurge din încrâncenarea omului de a refuza iertarea. Iar când această „hul[ă] împotriva Duhului” (Matei 12:31) este dusă până la capăt, Dumnezeu îi respectă omului libertatea cu o solemnitate teribilă și împlinește, prin judecata Sa, verdictul pe care omul și l-a pregătit singur.

Adevărata smerenie începe însă în clipa în care omul încetează să se mai considere măsura finală, fie a dreptății lui, fie a ruinei lui, și primește să fie judecat,

îndreptățit și renăscut de Dumnezeu. Smerenia este capacitatea de a sta înaintea propriului păcat fără scuze și fără victimizare, nutrind credința că mila lui Hristos este întotdeauna mai mare decât păcatul.

În această lumină, portretul lui Iuda devine o oglindă. Și, privind în ea, vom găsi suficiente motive pentru a nu lăsa minciuna lui „prea târziu” să ne ațintească privirea spre propriile căderi, ci spre Acela care vrea și poate să ne ridice. ⁵¹

Iuda ajunge să creadă
că vina lui a dobândit o
densitate excepțională,
că prăbușirea lui are
ceva ireductibil, care îl
așază în afara dimensiunii
harului. În acest punct,
disperarea încetează să
mai fie doar suferință și
devine o afirmație despre
structura realității: păcatul
omului ar avea mai multă
greutate decât îndurarea lui
Dumnezeu, iar răul săvârșit
de creatură ar deveni
mai hotărâtor decât voia
Creatorului de a ierta.

ALINA KARTMAN

vede în Iuda chipul omului care a stat foarte aproape de har, dar a rămas prizonier unei logici a calculului, incapabil să primească iubirea și iertarea ca pe un dar. Din acest motiv, tragedia lui nu se oprește la trădare, ci culminează cu disperarea prin care își transformă vina într-un verdict mai puternic, în mintea lui, decât mila lui Dumnezeu.

Priveste la Hristos: drumul restaurării lui **PETRU**

Petru pare plin de curaj, dar ajunge să descopere slăbiciunea inimii omenești. Între lepădare și restaurare, povestea lui devine una dintre cele mai profunde lecții ale credinței.

Există în evangheliile un moment în care istoria pare să se oprească pentru o clipă asupra unei priviri. În curtea marelui-preot, într-o noapte în care frica și confuzia domină totul, Petru rostește pentru a treia oară cuvintele care îl vor urmări toată viața: „Nu-l cunosc pe omul acesta!” (Matei 26:72). În același moment se aude cântatul cocoșului, iar Luca notează un detaliu care schimbă întreaga scenă: „Domnul S-a întors și S-a uitat țintă la Petru” (Luca 22:61). Privirea aceasta nu condamnă, ci descoperă adevărul.

Petru iese afară și plânge, iar lacrimile lui devin una dintre cele mai puternice imagini ale Evangheliei: imaginea unui om care descoperă, prea târziu, cât de fragilă este credința atunci când se sprijină pe propriile forțe. În câteva clipe, siguranța declarațiilor făcute cu câteva ore înainte se prăbușește sub greutatea fricii. Curajul care părea de neclintit se dovedește vulnerabil atunci când este pus în fața realității. Pentru Petru acea noapte devine momentul unei descoperiri dureroase: omul se poate înșela cu ușurință cu privire la propria tărie, iar credința nu poate fi susținută doar de entuziasm sau de voință. Tocmai în acea clipă de slăbiciune începe însă și drumul unei transformări, pentru că lacrimile pocăinței deschid întotdeauna posibilitatea unei schimbări reale.

Pescar din Galileea,
obișnuit cu viața aspră a
apelor, Petru nu este un
om al nuanțelor teoretice.
Credința lui are energia unei
reacții imediate.

Entuziasmul credinței

În paginile evangheliilor, Petru apare ca o personalitate puternică și directă. Pescar din Galileea, obișnuit cu viața aspră a apelor, el nu este un om al nuanțelor teoretice. Credința lui are energia unei reacții imediate. Când Isus îl cheamă să-L urmeze, Petru lasă plasele fără ezitare (Marcu 1:16-18).

De atunci, el devine una dintre figurile centrale ale cercului apostolic. Este omul care îndrăznește să rostească ceea ce ceilalți doar intuiesc. La Cezarea lui Filip, când Isus îi întreabă pe ucenici cine cred ei că este El, Petru răspunde fără ezitare: „Tu ești Hristosul, Fiul Dumnezeului celui viu!” (Matei 16:16).

În acel moment, credința lui pare de neclintit. Dar tocmai această siguranță devine, paradoxal, punctul vulnerabil al experienței lui spirituale.

În seara ultimei cine, când Isus vorbește despre apropiata risipire a ucenicilor, Petru reacționează cu o promisiune categorică: „Chiar dacă toți ar găsi în Tine o pricină de poticnire, eu niciodată nu voi găsi în Tine o pricină de poticnire!” (Matei 26:33).

Petru rostește aceste cuvinte cu toată sinceritatea. El crede cu adevărat în fidelitatea sa. Curajul lui este real, iar

devotamentul față de Învățător pare, în acel moment, de neclintit. Ceea ce nu înțelege încă este cât de puțin își cunoaște propria inimă. Scriptura avertizează că „[i]nima este nespus de înșelătoare” (Ieremia 17:9), iar experiența lui Petru avea să confirme dureros acest adevăr. Siguranța omului credincios se poate transforma foarte repede în fragilitate atunci când începe să se sprijine mai mult pe sine decât pe Dumnezeu.

Lacrimile din noaptea căderii

Arestarea lui Isus rupe brusc echilibrul lumii ucenicilor. În grădina Ghetsimani, Petru reacționează din nou impulsiv și scoate sabia pentru a-L apăra pe Învățător (Ioan 18:10). Gestul lui pare curajos, dar curajul acela nu rezistă confruntării cu realitatea.

În curtea marelui-preot, Petru se găsește într-o situație pentru care nu era pregătit. Curajul gesturilor din Ghetsimani face loc unei confruntări mult mai simple și mai incomode. O slujnică îl privește și spune: „Și tu erai cu Isus, galileeanul” (Matei 26:69). Răspunsul lui Petru este o negare. Apoi încă una. Și încă una.

În câteva minute, promisiunile solemne făcute cu câteva ore înainte se prăbușesc. Evangheliile consemnează că lepădarea a fost repetată de trei ori, exact cum prezisese Isus (Matei 26:75). În acel moment, Petru descoperă ceva fundamental despre sine: credința nu poate fi susținută doar de entuziasm sau de voință personală.

Istoria lui Petru ar putea fi, în acest punct, doar o tragedie. Dar Evanghelia introduce un element care schimbă sensul întregii experiențe: pocăința.

Plânsul lui Petru nu este doar regret. Este începutul unei transformări. În mod discret, Evanghelia după Marcu sugerează că Dumnezeu nu l-a abandonat niciun moment. În dimineața învierii, îngerul le spune femeilor: „Duceți-vă de spuneți-le ucenicilor Lui și lui Petru că merge înaintea voastră în Galileea; acolo Îl veți vedea, cum v-a spus” (Marcu 16:7). Numele lui apare separat, ca și cum Dumnezeu ar fi vrut ca vestea învierii să ajungă mai întâi la inima frântă a ucenicului care se simțea cel mai nevređnic. În spatele acestor cuvinte se întrevăde o grijă personală a lui Dumnezeu: ucenicul care se lepădase nu este uitat, iar căderea lui nu îl exclude din planul Său.

În evanghelii, acesta este adesea felul în care Dumnezeu lucrează: printr-o chemare discretă care redeschide drumul. Pentru Petru, simpla menționare a numelui său devine o promisiune tăcută că relația cu Învățătorul nu s-a încheiat în curtea marelui-preot. Dincolo de lacrimile nopții, Dumnezeu pregătea deja răsăritul reînnoirii.

Dimineața restaurării

Reîntâlnirea lui Petru cu Hristos are loc într-un cadru care amintește de începuturile chemării sale. Pe țărmul Mării Galileei, după o noapte de pescuit fără rezultat, ucenicii Îl întâlnesc din nou pe Isus.

După o pescuire miraculoasă și o masă simplă în jurul focului, Hristos se întoarce spre Petru și îi adresează o întrebare care pare, la prima vedere, surprinzător de simplă: „Simone, fiul lui Iona, Mă iubești?” (Ioan 21:15).

Întrebarea se repetă de trei ori. Nu este un interogatoriu, ci un proces de vindecare. După trei lepădări, urmează trei mărturisiri ale iubirii.

De fiecare dată, Hristos adaugă o chemare: „Paște mielușei Mei! [...] Paște oițele Mele! [...] Paște oile Mele!” (Ioan 21:15-17).

Petru nu este doar iertat. Este reînvățat în misiune.

Mai târziu, în cartea Faptele apostolilor, îl întâlnim pe Petru predicând la Ierusalim cu o îndrăzneală care uimește mulțimile, mii de oameni răspunzând mesajului Evangheliei (Faptele apostolilor 2:14-41). Schimbarea nu vine dintr-o transformare a temperamentului: Petru rămâne același om direct și pasionat. Dar credința lui are acum un alt fundament. Nu mai este încrederea în sine, ci experiența întâlnirii cu Hristos.

Istoria lui Petru rămâne una dintre cele mai umane pagini ale evangheliilor. Ea arată că adevărata problemă a credinței nu este doar îndoiala, ci și iluzia autosuficienței. Omul poate promite mai mult decât poate împlini, dar Dumnezeu poate restaura mai mult decât omul crede posibil.

Pe țărmul Mării Galileei, după noaptea lepădării și după lacrimile pocăinței, Petru a auzit din nou cuvintele chemării: „Vino după Mine!” (Ioan 21:19). În acel moment, ucenicul care se încrezuse cândva în propria tărie a învățat poate cea mai importantă lecție a credinței: să nu se mai privească pe sine, ci să privească la Hristos. **ST**

FLAVIU TEREȘNEU

vede în experiența lui Petru una dintre cele mai frumoase promisiuni ale Evangheliei: pentru fiecare om care a căzut există posibilitatea unei vieți noi.

CAIAFA

Când refugia se teme de Dumnezeu

În curtea marelui-preot Caiafa ard torțe,
slugile aleargă cu treburi urgente, poarta se
deschide des, șoaptele cresc, liderii religioși
se adună, se recrutează martori acuzatori.
Zgomote de pași grăbiți și zăngănit de lanțuri
trezesc ulița de piatră.

Isus din Nazaret e adus la judecată. Omul acesta devenise prea influent. Poate că era Mesia, dar Își alesese momentul nepotrivit să apară. Relația Templului cu Roma era fragilă, și Caiafa nu era dispus să riște.

Politica rece a privilegiilor

Procesul lui Isus avusese loc după învierea lui Lazăr. Acum se desfășura doar episodul pronunțării sentinței.¹ Minunea din Betania declanșase o explozie a popularității lui Isus, provocând teama că toți îl vor urma și că romanii vor interveni cu măsuri dure. Nimeni nu știa ce era de făcut, pentru că minunea dovedea că Isus era Fiul lui Dumnezeu: „Sub impresia Duhului Sfânt, preoții și conducătorii nu puteau să îndepărteze convingerea că se luptau împotriva lui Dumnezeu.”² În acest cadru tensionat, Caiafa, de 18 ani mare-preot³, intervine brutal și disprețuitor, cum obișnuiau saducheii⁴: „Voi nu știți nimic” (Ioan 11:49). Într-un calcul cinic, el vede rezolvarea. Era

Caiafa nu a vorbit de la sine
– pentru că deținea funcția
sacerdotală supremă,
Dumnezeu l-a inspirat.
Marele-preot descrie viitorul,
dar nu în sensul politic și
prozaic, ci spiritual. Fără să
știe măcar, el a profetizat
despre moartea substitutivă
a lui Isus pentru o națiune
universală a lui Dumnezeu,
indicând nu doar spre evreii
din diaspora, ci și spre
creștinii dintre neamuri
(Ioan 11:51-52).

suficient ca și ei să analizeze opțiunile
și să deducă soluția avantajoasă. Era
destul să se gândească la conservarea
privilegiilor castei lor: „[E]ste în folosul
vostru să moară un singur om pentru
norod și să nu piară tot neamul” (Ioan
11:50). Iată logica unui politician expe-
rimentat: egoism partinic mascat în
patriotism declarativ.

Evangelhistul Ioan adaugă un comenta-
riu acestui verdict. Caiafa nu a vorbit de
la sine – pentru că deținea funcția sacer-
dotală supremă, Dumnezeu l-a inspirat.
Marele-preot descrie viitorul, dar nu în
sensul politic și prozaic, ci spiritual.
Fără să știe măcar, el a profetizat despre
moartea substitutivă a lui Isus pentru
o națiune universală a lui Dumnezeu,
indicând nu doar spre evreii din dias-
pora, ci și spre creștinii dintre neamuri
(Ioan 11:51-52). Cuvintele lui Caiafa
marchează un punct de cotitură. Sfatul
lui a fost acceptat și s-a luat decizia de

a acționa. Din ziua aceea, autoritățile
au căutat un prilej de a-l ucide pe Isus
(Ioan 11:53,57).⁵

În căutarea unei crime

Procesul nocturn din casa lui Caiafa
caută acuzația care să justifice moartea
lui Isus. Sunt aduși martori, dar mărtu-
riile lor sunt cel puțin contradictorii.
În cele din urmă, apare o acuzație mai
serioasă: Isus a pretins că poate dis-
truge Templul și îl poate reconstrui în
trei zile (Matei 26:61). Totuși, mărturia
nu convinge: declarația atribuită lui
Isus exprimă mai mult pretenția Lui de
a reconstrui Templul în trei zile decât
intenția de a-l desființa.⁶

În tot acest timp, Isus rămâne tăcut.
Atitudinea Lui reflectă acceptarea eve-
nimentelor (Isaia 53:7), dar pentru acu-
zatori tăcerea Sa este frustrantă, pentru
că exprimă refuzul de a recunoaște
acest proces.⁷ Interogatoriul se prelun-
gește fără rezultat clar. În acest punct,
Caiafa preia personal conducerea pro-
cesului. Exasperat și autoritar, el îl
conjură pe Isus să recunoască dacă este
Mesia, Fiul lui Dumnezeu (Matei 26:63).
Este o provocare menită să producă o
recunoaștere incriminatorie. Isus con-
firmă, dar în termenii Săi: „Tu însuși ai
zis-o! Dar Eu vă mai spun că de acum
încolo Îl veți vedea pe Fiul Omului
stând la dreapta Puterii și venind pe
norii cerului” (Matei 26:64, EDCR). Isus
mută discuția din planul acuzației juri-
dice în planul revelației. Autoritatea
instituțională trebuie să se supună
autorității mesianice. Marele-preot nu
poate însă accepta și interpretează epi-
fania ca blasfemie, își rupe hainele și
declară dilema rezolvată: Isus a depășit
limita revendicărilor acceptabile pen-
tru un om, pretinzând o autoritate
rezervată lui Dumnezeu.

După pronunțarea verdictului – „este vrednic de moarte” –, procedura judiciară se transformă în abuz. Isus este scuipat, lovit și umilit.⁸ Tratamentul continuă și la cruce, unde mai-marii preoților, împreună cu cărturarii și bătrânii, transformă execuția într-un ultim act de dispreț public, provocându-L pe Isus să coboare de pe cruce dacă este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu (Matei 27:41-43). Deși Caiafa nu e numit explicit, mențiunea „preoții cei mai de seamă” (Matei 27:41) îl include implicit. Totuși, procesul nu se încheie cum dorește Caiafa, ci rămâne deschis la apel. Prin visul soției lui Pilat, Dumnezeu avertizează asupra nevinovăției lui Isus (Matei 27:19)⁹, iar învierea Sa va demonstra obiectiv aceasta.

La scurt timp, adversarii lui Isus s-au confruntat cu lucrul de care se temeau (Matei 27:64-66): Isus a înviat. Episodul mituirii paznicilor (Matei 28:11-15) reprezintă continuarea efortului liderilor de a susține decizia condamnării lui Isus. Caiafa nu este interesat nici acum de cercetarea faptelor, ci de gestionarea crizei. Mormântul gol și raportul tulburător al soldaților nu-l conduce la reevaluarea situației, ci la construirea unei narațiuni mistificate: ucenicii au furat trupul în timp ce paznicii dormeau. Explicația este contradictorie și improbabilă: dacă soldații dormeau, de unde au știut cine a furat trupul?¹⁰

Se va termina vreodată?

Arestarea lui Petru și a lui Ioan în urma vindecării ologului de la Poarta Frumoasă deschide capitolul confruntărilor cu martorii învierii. Apostolii sunt aduși înaintea Sanhedrinului cerându-li-se să explice cu ce putere sau în numele cui au săvârșit minunea (Faptele apostolilor 4:7), aceeași preocupare

pentru păstrarea monopolului asupra autorității. Petru răspunde că vindecarea s-a făcut în numele lui Isus, pe care ei L-au răstignit, dar pe care Dumnezeu L-a înviat. Tribunalul este într-o poziție defensivă. Reacția oficială se limitează la amenințări și interdicția de a mai vorbi în numele lui Isus. Nici cu această ocazie și nici ulterior autoritățile nu au întreprins vreo acțiune serioasă pentru a respinge afirmația centrală a apostolilor – învierea lui Isus.¹¹

Conflictul lui Caiafa cu apostolii continuă în forme mai grave. Noul episod are loc după eliberarea apostolilor din temnița Templului de către un înger, care le poruncește să continue

După pronunțarea verdictului – „este vrednic de moarte” –, procedura judiciară se transformă în abuz. Isus este scuipat, lovit și umilit. Tratamentul continuă și la cruce, unde mai-marii preoților, împreună cu cărturarii și bătrânii, transformă execuția într-un ultim act de dispreț public, provocându-L pe Isus să coboare de pe cruce dacă este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu (Matei 27:41-43). Deși Caiafa nu e numit explicit, mențiunea „preoții cei mai de seamă” (Matei 27:41) îl include implicit.

să propovăduiască (Faptele apostolilor 5:20). După ce-și depășește înmărmurirea inițială, Caiafa îi mustră pe apostoli pentru reluarea predicării. Ne surprinde însă încercarea lui de a se disculpa de uciderea lui Isus: „[C]ăutați să aruncați asupra noastră sângele acelui om” (Faptele apostolilor 5:28). Marele-preot sugera probabil că romanii L-au executat, nu ei. Dar Petru nu-i permite această eschivă: „[V]oi L-ați omorât” (Faptele apostolilor 5:30). Soluția pe care Petru le-o oferă lui Caiafa și celorlalți este renunțarea la minciună și pocăința (Faptele apostolilor 5:31). Din păcate, Caiafa revine la strategia inițială și propune uciderea apostolilor. Planul este însă amânat de intervenția lui Gamaliel, care-i atenționează că ar putea lupta împotriva lui Dumnezeu (Faptele apostolilor 5:33-34).

Epilog

Este ironic că, pentru cineva care nu credea în înviere, Caiafa și ceilalți

responsabili de moartea lui Isus vor fi înviați când Fiului Omului va reveni pe norii cerului: „Iată că El vine pe nori. Și orice ochi Îl va vedea; și cei ce L-au străpuns. Și toate semințiile pământului se vor boci din pricina Lui. Da, amin!” (Apocalipsa 1:7). Atunci, Caiafa va înțelege prețul minciunii instituționale. Pe Acela pe care-L dorise mort – și pe care chiar L-a omorât – Îl va plânge nu pentru că este mort, ci pentru că este viu și, în consecință, el și acoliții lui au pierdut tot.¹²

Istoria lui Caiafa nu este doar o pagină din trecut. Este o avertizare pentru orice epocă. Nu este doar despre liderii religioși ai Ierusalimului antic, ci despre fiecare comunitate religioasă. Și, uneori, despre fiecare dintre noi. Cel mai mare pericol al religiei nu provine din exterior, ci se naște în interiorul ei, atunci când, intenționat sau nu, ajunge să se apere împotriva lui Dumnezeu. **ST**

Note

1. Leon Morris, *The Gospel According to John*, The New International Commentary on the New Testament, Wm. B. Eerdmans, Grand Rapids, 1995, p. 500.
2. Ellen G. White, *Viața lui Iisus*, traducere de Mihai Popa, Nelu Dumitrescu și Dumitru Popa, Viață și Sănătate, Pantelimon, 2015, p. 462.
3. Morris, *op. cit.*, p. 500.
4. *Ibidem*, p. 501.
5. George R. Beasley-Murray, *John*, Word Biblical Commentary 36, Word, Dallas, 2002, p. 199.
6. R. T. France, *The Gospel of Matthew*, The New International Commentary on the New Testament, Wm. B. Eerdmans, Grand Rapids, 2007, pp. 1022–1023.
7. Myron S. Augsburger, *Matthew*, The Preacher's Commentary Series 24, Thomas Nelson, Nashville, 1982, p. 18.
8. Donald A. Hagner, *Matthew 14–28*, Word Biblical Commentary 33B, Word, Dallas, 2002, p. 802.
9. *Ibidem*, p. 823.
10. France, *op. cit.*, pp. 1104–1105.
11. F. F. Bruce, *The Book of the Acts*, The New International Commentary on the New Testament, Wm. B. Eerdmans, Grand Rapids, 1988, p. 96.
12. Jacques B. Doukhan, *Enigmele Bibliei – cartea profetică Apocalipsa*, Viață și Sănătate, București, 2013, p. 21.

BOGDAN ANDREI

examinează acțiunile și deciziile lui Caiafa, arătând că religia riscă să devină distructivă atunci când se transformă într-un mecanism de protecție a propriei puteri.

PILAT

Confruntarea cu adevărul

În confruntarea cu adevărul nu există răspuns neutru, întrebări retorice sau confortul lojei de spectator. Pentru că adevărul cere un răspuns, iar a-l recunoaște sau a-l respinge înseamnă a te plasa de o parte sau de alta a graniței dintre om și Infinit.

Numele *Pilat* are o semnificație incertă¹ – ambiguitate care pare să reflecte, într-un fel, și modul în care acest personaj va lua cele mai importante decizii ale vieții sale. Pilat din Pont a fost procurator roman al Iudeei între anii 26 și 36 d.Hr. Autori contemporani, precum Iosif Flaviu și Filon din Alexandria, îl descriu ca pe un om avid de bani și setos de sânge, un tiran lipsit de scrupule. „Era crud și inima lui împietrită nu cunoștea mila.”² Pilat nu ținea cont de sensibilitățile religioase ale evreilor. Era dispus să recurgă la violență chiar și pentru acte minore de nesupunere. În fața lui L-au adus conducătorii religioși pe Isus Hristos pentru a fi judecat. Iată omul care urma să decidă soarta Fiului lui Dumnezeu!

Întrebarea care nu a mai așteptat răspuns

„Ești Tu Împăratul iudeilor?” (Ioan 18:33). Fără să își propună neapărat acest lucru, Pilat deschide una dintre cele mai profunde confruntări cu adevărul din istorie. „Da, sunt... Dar Împărăția Mea nu este de aici” (cf. Ioan 18:36). Pilat a înțeles că Isus

nu vorbea despre o conducere de tip politic, ci despre una spirituală, după care tânjea, în adâncul lui, și sufletul său. „Ce este adevărul?” (Ioan 18:38). Ajunsese la cea mai importantă răscruce din viața lui, dar forfota din jur, presiunea liderilor religioși și teama de a pierde poziția pentru care luptase din răspuțeri au cântărit mai greu. În loc să aștepte un răspuns, a oferit unul: „Eu nu găsesc nicio vină în El” (Ioan 18:38). Nu înțelegea că, în acel moment, nu acuza-tul se afla în fața judecății, ci el însuși.

În încercarea de a-L elibera pe Isus, Pilat recurge la un obicei al sărbătorii: eliberarea unui deținut ales de mulțime. Îi oferă mulțimii două variante: Baraba, un revoluționar violent, în opinia lui mult mai periculos, și Isus. Pentru evrei însă, Baraba era un erou național, nu un criminal; rezona atât de bine cu dorințele și impulsurile lor. Astfel, mulțimea și procuratorul se află în fața a doi bărbați ce împart același nume – Isus, care înseamnă „Dumnezeu salvează”⁷³. Au de ales între două tipuri de salvare: una temporară, prin sabie, și una spirituală, eternă. Pilat însuși avea la îndemână doar două opțiuni: interesul propriu și frica de oameni, pe de o parte, conștiința și frica de Dumnezeu, pe de altă parte.

În dimineața procesului, soția lui Pilat îi transmite un mesaj tulburător: „Să nu ai nimic a face cu neprihănitul acesta, căci azi am suferit mult în vis din pricina Lui!” (Matei 27:19). Romanii erau foarte superstițioși. Un asemenea avertisment a fost interpretat cu siguranță ca un semn divin. În Scriptură, visele au jucat uneori rolul unor avertizări providențiale – ca în cazul lui Iosif, înștiințat despre sarcina Mariei, sau al magilor, care au fost îndrumați să nu se

mai întoarcă la Irod. Pilat a fost avertizat în mod direct de Dumnezeu.⁴ Însă procuratorul avusese mai multe episoade care stârniseră deja ura iudeilor față de el: a adus scuturi de aur purtând numele împăratului și le-a așezat sfidător în cetatea sfântă, a folosit banii din vistieria Templului în scop profan, iar cei care s-au împotrivit au fost tratați cu o cruzime teribilă.⁵ Acum îi era mai comod să evite alte complicații. Deși era conștient de nevinovăția lui Isus, a preferat să își protejeze poziția și reputația decât să piardă favoarea cezarului, așa cum era amenințat.

Gestul care nu spală vina

Evangelhia relatează un gest devenit simbolic: „Când a văzut Pilat că nu ajunge la nimic, ci că se face mai multă zarvă, a luat apă, și-a spălat mâinile înaintea norodului și a zis: «Eu sunt nevinovat de sângele neprihănitului acestuia. Treaba voastră!»” (Matei 27:24). Deși declarase că deține puterea de a hotărî între viață și moarte, acum ia poziția unui actor care nu își asumă rolul dincolo de scenă. De fapt, nu vrea să și-l mai asume deloc. Este prins la mijloc în acest act, având un rol principal, dar nevoind ca deznodământul să depindă de el. Poate că pentru el nici nu contează atât de mult finalul, câtă vreme se simte la adăpost. În realitate, responsabilitatea nu putea fi transferată mulțimii. Prin acceptarea funcției de procurator, sau guvernator, și-a asumat răspunderea de a menține ordinea și de a face dreptate. Așadar, apa nu putea să-i spele vinovăția, o vinovăție de care era conștient și pe care a ales să o ignore.

În acest punct apare un contrast interesant cu un alt personaj semnificativ din săptămâna patimilor – Iuda. „Am

păcătuit, căci am vândut sânge nevinovat!” (Matei 27:4). Și Iuda, și Pilat au recunoscut nevinovăția lui Isus. Diferența este că unul și-a asumat vina⁶, pe când celălalt a încercat să o transfere altora. Ambii au avut parte de un sfârșit tragic. Tradiția spune că Pilat a fost exilat la Vienne, pe Rhône, în sudul Galiei (actuala Franță), unde s-ar fi sinucis.⁷ Ironia este că a pierdut tocmai lucrurile pe care încercase să le păstreze: poziția și onoarea.

„Iată omul!”

Deși Pilat a ratat în acea zi direcția corectă, le-a oferit contemporanilor săi unul dintre cele mai bune îndemnuri: „Iată omul!” (Ioan 19:5). Cu siguranță a intuit că în fața lui nu se afla un om obișnuit. Împărăția Lui nu era din lumea aceasta guvernată de forță, de comploturi și de ură. În mijlocul furiei unei gloate stăpânite de rău, El și-a păstrat demnitatea, iar Pilat a fost impresionat de liniștea și de pacea neobișnuită a acuzatului. Cu adevărat, acesta nu era un om obișnuit; era unul perfect. Cel care a luat chip uman pentru ca omenirea să aibă un ideal și, prin desăvârșirea Lui, să trăiască. „[N]u găsesc nicio vină în El!” (Ioan 19:6). Dumnezeu Însuși îl judecase și declarase nevinovăția Celui

care urma să fie jertfit ca Miel de Paște. Dar trebuia ca și prin gura lui Pilat să se confirme nevinovăția Lui în fața întregului univers.⁸

Ultima mărturie a guvernatorului roman rămâne însă inscripția de pe cruce: „Pilat a scris o însemnare pe care a pus-o deasupra crucii; și era scris: «Isus din Nazaret, Împăratul iudeilor»” (Ioan 19:19). O mărturie pe care a dat-o în favoarea Celui a cărui singură vină a fost aceea că a locuit printre oameni, i-a vindecat, le-a adus lumină și speranță și i-a iubit până la moarte.

Într-un fel, scena din curtea locuinței lui Pilat se repetă în viața fiecărui om. Fiecare ființă umană va avea de ales, la un moment dat, între strigătul mulțimii și glasul conștiinței, între presiunea circumstanțelor și responsabilitatea personală. Și, cel mai important, va trebui să aleagă între Baraba și Isus. Întrebarea lui Pilat continuă să răsună peste secole: „Ce este adevărul?” Iar răspunsul nu vine din zgomotul mulțimii și nici din calcule politice. El ține de felul în care sufletul rezonază cu Acela care instaurază în inimi o împărăție care nu este din lumea aceasta: Isus din Nazaret, Împăratul iudeilor – iată adevărul! **ST**

Note

1. Ștefan Radu, *Omul durerii*, Tipografia Centrală, Chișinău, 2014, p. 39.
2. *Ibidem*, p. 40.
3. Grant R. Osborne, *Matei: comentariul exegetic al Noului Testament*, Zondervan, Timișoara, 2019, p. 1075.
4. *Ibidem*, p. 1076.
5. Radu, *op. cit.*, p. 40.
6. Osborne, *op. cit.*, p. 1078.
7. Radu, *op. cit.*, p. 46.
8. Beniamin Fărăgău, *Evangelia după Ioan*, Risoprint, Cluj-Napoca, 2009, p. 414.

CIPRIAN ȘANDRU

analizează dilema morală a lui Pilat din Pont, prins între convingerile propriei conștiințe și slăbiciunea lui morală, pentru a sublinia faptul că fiecare individ este, la un moment dat, confruntat cu adevărul și cu prețul inevitabil al acceptării sau al respingerii acestuia.

CRUCEA

care te caută

Există în Evanghelie câteva enunțuri care, dacă ar fi verbalizate într-o sală de tribunal, ar provoca nu doar uimire, ci un deranj aproape moral. Ele ar părea, pentru urechea modernă, nu doar bizare, ci scandaloase.

„Ferice de cei prizonieri!” (Matei 5:10), spune Biblia. Nu ferice de cei apărați sau reabilitați sau de cei cărora li s-a făcut dreptate! Ci ferice de cei prizonieri! Iar câteva versete mai încolo, ca și cum paradoxul n-ar fi fost suficient de aspru, descoperim o îndrumare și mai greu de primit: „Dacă te silește cineva să mergi cu el o milă de loc, mergi cu el două!” (Matei 5:41).

Modernitatea ne-a educat tocmai în direcția contrară: să considerăm că demnitatea începe prin revendicare și se desăvârșește prin protest. Nu e, desigur, cu totul eronat. Există nedreptăți care trebuie denunțate și oprite, victime care trebuie eliberate, abuzuri care nu pot fi romantizate. Creștinismul nu susține pedagogia lașității și nici doctrina acoperirii răului, ci introduce în ecuație o ipoteză de o luciditate aproape insuportabilă: omul nu este distrus atât de mult de răul care i se face, cât de felul în care lasă ca acel rău să locuiască în el.

Nu crucea sfințește

De aici începe cu adevărat o dramă. Nu orice rană sfințește. Nu orice suferință produce bunătate, smerenie și credință. Nu orice nedreptate naște lumină.

Nu orice foc curăță. Există oameni care, după încercare, nu devin mai mari, ci mai mici. Există suferințe care nu purifică, ci acresc. Există neazuri care nu limpezesc, ci colonizează. Nu durerea naște neprihănirea. Mulți trec prin foc și ies din el cu o inimă mai aspră, cu un orgoliu mai disciplinat. De aceea a fi prigonit nu e, în sine, o virtute. Și totuși, Isus Hristos spune: „Ferice!” De ce? Pentru că în toate acestea se ascunde potențialitatea unui bine mai mare. Fericirea sau binecuvântarea nu stau în prigoană, ci în raportul dintre inimă și Dumnezeu în interiorul prigoanei. Nu violența determină fericirea, ci libertatea pe care violența n-o mai poate atinge, dar pe care o descoperi trecând prin ea. Suferința este doar materie primă. Ceea ce o transfigurează este decizia de a o interioriza și de a o ordona, conștient fiind de libertatea și puterea pe care le ai de la Dumnezeu.

Dreptatea este adesea preocuparea nefericiților

Prin natura lui, omul vechi este un contabil. Înregistrează. Ține minte. Arhivează. Cere restituire. Își construiește identitatea din inventarul nedreptăților suferite. Ceea ce i s-a luat devine ceea ce îl definește. Nedreptatea nu mai este o etapă, ci o patrie în care locuiește. În acest context, dreptatea este adesea preocuparea nefericiților. Nu pentru că dreptatea ar fi rea, nici pentru că legea ar fi inutilă, nici pentru că abuzul ar trebui tolerat. Legea are rostul ei; judecata publică a cetății are demnitatea ei. Denunțarea este necesară, dar, dincolo de un anumit prag, setea de dreptate poate degenera în idolatria sinelui rănit.

Într-un sens grav, preocuparea obsesivă pentru a ți se face dreptate este una dintre formele cele mai subtile ale

Obligația de a merge o milă în plus are în Evanghelie o profunzime aparte. În contextul ocupației romane, prima milă era semnul puterii arbitrare. Un soldat putea constrânge un om liber să-i poarte povara. Era un abuz legalizat. Asimetria brutală dintre cel care poruncește și cel care suportă se definește astăzi printr-un bullying de manual. Și totuși, Hristos spune: „Mergi două!”

nefericirii. Nu pentru că a-ți căuta dreptatea ar fi un lucru rău, ci pentru că sufletul care nu poate ieși din revendicare nu mai are claritate. Devine captivul propriei cauze, se definește prin prejudiciu. În loc să crească spre Dumnezeu, se micșorează în jurul unei plângeri.

A doua milă

Obligația de a merge o milă în plus are în Evanghelie o profunzime aparte. În contextul ocupației romane, prima milă era semnul puterii arbitrare. Un soldat putea constrânge un om liber să-i poarte povara. Era un abuz legalizat. Asimetria brutală dintre cel care poruncește și cel care suportă se definește astăzi printr-un bullying de manual. Și totuși, Hristos spune: „Mergi două!” Nu pentru a legitima abuzul, nu pentru a sfinți nedreptatea, ci pentru a smulge puterea morală din mâna celui care constrânge.

Obligat să ducă lemnul execuției, Simon lasă inevitabil impresia unui condamnat care își poartă propria cruce. Nedreptatea îl așază, fără voia lui, în rândul celor vinovați. Și totuși, tocmai această situație rușinoasă devine locul unei binecuvântări neașteptate.

Prima milă este a puterii lui; a doua este a libertății tale. Prima este umilința impusă; a doua este transfigurare. În prima ești batjocorit și folosit; în a doua te dăruiești. Nu contextul se schimbă, ci sensul lui. Nu cade lanțul de pe picioare, ci inima se eliberează. Cea de-a doua milă este voluntară și prin ea îi dovedești abuzatorului că și pe prima ai făcut-o fiind liber și bun, pentru că ai ales să o faci. Mila a doua devine semnul superiorității celui supus, bun și smerit. Această milă suplimentară devine o formă de supraeu moral, o ieșire din sclavia resentimentului. Un act estetic al moralei: transformi un act violent într-un gest autonom, depășind limita impusă ca să intri în libertatea propriei tale voințe.

Când crucea te găsește

Astfel trebuie interpretat și episodul lui Simon din Cirene. El nu se află pe drumul Golgotei ca un erou pregătit pentru martiriu, nici ca un monah în căutarea suferinței. Este un om obișnuit, luat

de pe margine, constrâns, prins în eveniment fără voie. Și tocmai aceasta îl face o figură memorabilă. Uneori, credincioșia nu se arată în suferința aleasă, ci în suferința întâlnită pe drum. Simon nu-și caută crucea; crucea îl găsește. Nu pornește el spre un exercițiu ascetic; este smuls din ordinea lui obișnuită și forțat să ia povara altuia. Dar, în clipa aceea, constrângerea a devenit ucenicie. Crucea nu mai este doar lemnul unui condamnat, ci șansa unei apropieri care schimbă sensul unei vieți.

Obligat să ducă lemnul execuției, Simon lasă inevitabil impresia unui condamnat care își poartă propria cruce. Mulțimea nu face distincții fine: cel care duce crucea pare ca unul care își duce propria cruce. Nedreptatea îl așază, fără voia lui, în rândul celor vinovați. Și totuși, tocmai această situație rușinoasă devine locul unei binecuvântări neașteptate. Suferința primită fără plan, nedreptatea suportată fără apărare îl aduc aproape de Hristos, iar umilința devine începutul unei istorii de har. Apostolul Pavel îl salută pe Ruf, cel mai probabil fiul lui Simon, „ales în Domnul” (Romani 16:13). Astfel, omul care părea un condamnat ajunge, paradoxal, martor al mântuirii: o nedreptate suferită lângă Hristos poate deveni începutul unei familii salvate.

Liber printre constrângeri

Credem că libertatea înseamnă să nu fii constrâns – iată una dintre cele mai mari neînțelegeri ale vremii noastre. Isus sugerează ceva mai profund: libertatea este puterea de a nu fi posedat lăuntric de constrângerile prin care treci. Suntem liberi nu atunci când nimeni nu ne poate obliga la ceva, ci atunci când, chiar obligați, nu ne

pierdem centralitatea înrădăcinată în Dumnezeu. Un om pe care nedreptatea l-a umplut de ură este deja colonizat. Un om care a suferit și în care iubirea n-a fost înlăturată rămâne, în miezul lui, de nebiruit. Dreptatea nu legitimează întoarcerea răului primit sau păstrarea lui în inimă.

Fericirea celor prizonieri vine, așadar, dintr-o mutație de centru. Ei nu trăiesc din verdictul lumii, ci din comuniunea cu Hristos. Nu cer lumii ceea ce numai Dumnezeu poate da: justiție ultimă, pace sufletească, identitate neconfiscabilă. De aceea pot pierde fără să se piardă pe ei înșiși. Pot fi umiliți fără să se prăbușească. Pot fi siliți să meargă o milă, și totuși să o aleagă pe a doua, nu din servilism, ci dintr-o suveranitate duhovnicească pe care agresorul nu o bănuiește și nu o poate interioriza. În acest punct, creștinismul încetează să mai fie moralism și devine metafizică vie: omul nu mai este definit de circumstanță, ci de raportul lui cu Absolutul.

Fericiți sunt, așadar, nu cei care n-au suferit, ci cei în care rana n-a devenit tron. Fericiți sunt nu cei care și-au câștigat toate luptele, ci cei care nu și-au pierdut curăția inimii. Fericiți sunt nu cei pentru care lumea a funcționat echitabil, ci cei care, tocmai în chintesența nedreptății, au descoperit că există o libertate și o bunătate pe care nimeni nu li le poate confisca. În această împărăție, dreptatea nu mai este o obsesie febrilă a eului lezat. Ea se naște în mod

natural, ca seninătate, din admirația față de Isus.

Mântuirea se însoțește prin solidaritate și slujire

Crucea lui Hristos rămâne totuși singură în lucrarea ei de mântuire: nimeni nu o poate completa, nimeni nu poate adăuga la ea niciun gram de ispășire. Și totuși, Evanghelia păstrează imaginea discretă a lui Simon din Cirene, cel pe care soldații au pus crucea „ca s-o ducă după Isus” (Luca 23:26). Imaginea este de o simplitate tulburătoare: Simon merge în spatele celui condamnat, purtând povara care nu este a lui. El nu contribuie la mântuire și nu devine coautor al răscumpărării, dar tocmai aici identificăm frumusețea Evangheliei: crucea rămâne a lui Hristos, însă drumul ei trece uneori și prin umerii noștri. Nu ca merit, ci ca slujire; nu ca ispășire, ci ca solidaritate. Simon devine astfel semnul unei credințe care nu adaugă nimic crucii, dar nu refuză să meargă lângă ea. Mântuirea nu se completează prin suferința noastră, dar se poate însoți prin participarea ei. Simon prefigurează credința neamurilor, pentru care crucea nu va fi rușine, ci slavă, și leagă episodul de teologia participării: dacă suferim cu El, vom și domni cu El.

Fără a glorifica durerea, Biblia o redevine. Suferința nedreaptă devine loc al adevărului despre om. Din punct de vedere filosofic, experiența lui Simon stă la intersecția dintre contingentă, responsabilitate și solidaritate; nu alegi întâlnirea, dar alegi răspunsul, iar suferința, prin participare și solidaritate, devine transformatoare.

ȘTEFĂNIȚĂ-MARIAN POENARIU

observă că, asemenea lui Simon din Cirene, creștinul nu este definit de nedreptatea care îl lovește, ci de modul în care alege să transforme suferința într-o experiență de comuniune și apropiere de Dumnezeu.

ÎNTÂLNIREA

de la capătul speranței

„Târziu te-am iubit, Frumusețe, atât de veche,
și totuși atât de nouă, târziu te-am iubit!”¹
(Augustin de Hipona)

Este firesc să privim înainte. Viața se desfășoară înaintea noastră, în timp ce trecutul rămâne în urmă ca un drum deja parcurs. Unele decizii, luate în grabă sau din încăpățănare, nu rămân simple episoade ale vieții. În timp, ele se adună și capătă forma unei direcții. Greșelile pe care le mai comitem uneori aduc neliniște și teama că anumite alegeri devin ireversibile.

În cuvintele lui Augustin de Hipona găsesc mai mult decât regretul unei vieți risipite. Dincolo de resemnare, se aude ecoul unor întrebări profunde. Mai poate Dumnezeu să rescrie povestea unui om care a risipit aproape totul? Sau teama noastră spune mai mult despre felul în care cântărim noi viața decât despre felul în care o privește Dumnezeu?

Evangeliiile păstrează o scenă scurtă în care aceste întrebări primesc un răspuns neașteptat. Pe o cruce ridicată lângă Isus, moare un om fără nume. Când viața lui este deja judecată și încheiată, are loc o întâlnire care schimbă totul.

Prețul alegerilor greșite

În dimineața răstignirii, unul dintre oamenii care urcau spre Golgota era deja condamnat. În evangheliile nu găsim multe detalii despre viața lui. Știm doar că fusese prins, judecat și găsit vinovat. În ochii celor

Tâlharul care urca spre Golgota nu mai avea timp pentru explicații sau noi începuturi. Crucea pe care urma să-și petreacă ultimele ore anunța că drumul nu mai lăsa loc de întoarcere.

care priveau scena, povestea lui era încheiată. Rareori se trezește un om, peste noapte, la marginea prăpastiei. Un compromis deschide locul altuia, iar ceea ce la început părea o excepție devine treptat obișnuință. C. S. Lewis nota că drumul cel mai sigur spre pierzare este cel treptat, o pantă lină, fără cotituri bruște și fără semne de avertizare.²

O alegere pripită, o nedreptate purtată cu amărăciune, dorința de câștig ușor. Experiența umană ne spune că marile prăbușiri nu sunt doar rezultatul faptelor, ci și al ideilor care le justifică. Dostoievski analizează acest mecanism în reflecțiile despre Raskolnikov, care comite o crimă pentru a-și verifica teoriile.³ Omul nu păcătuiește doar prin ceea ce face, ci și prin felul în care își construiește și își justifică faptele. Aproape orice faptă poate fi apărută printr-o idee. Ne liniștim conștiința prin argumente, iar răul începe să pară acceptabil. Așadar, pentru mulți, momentul în care își privesc viața retrospectiv este însoțit de o întrebare apăsătoare: când s-a întâmplat, de fapt, această schimbare?

Tâlharul care urca spre Golgota nu mai avea timp pentru explicații sau noi începuturi. Crucea pe care urma să-și

petreacă ultimele ore anunța că drumul nu mai lăsa loc de întoarcere.

Întâlnirea cu Hristos cel condamnat

La început, el nu se deosebea de ceilalți care luau parte la pedeapsa capitală. Evangheliile consemnează că în jurul crucilor se ridicau glasuri de dispreț, iar el a intrat în acest cor (Matei 27:44).

Adesea, durerea, rușinea și furia scot din om cele mai crude cuvinte. Pentru el, Isus nu era încă nimic altceva decât un alt condamnat.

Orele de pe cruce sunt lungi. Puține lucruri mai pot să distragă mintea de la agonie. Însă ceea ce vede tâlharul începe să-i tulbure gândurile. Isus nu seamănă cu ceilalți condamnați. Nu răspunde la batjocuri, nu strigă amenințător și nici nu cere răzbunare. Pe dealul execuțiilor, unde moartea scoate la suprafață ura oamenilor, cineva vorbește despre iertare: „Tată, iartă-i, căci nu știu ce fac!” (Luca 23:34).

Îmi imaginez că atunci tâlharul a privit pentru prima dată cu adevărat spre omul răstignit lângă el. Nu este cel mai potrivit loc pentru nașterea credinței. Dacă cineva ar fi căutat dovezi că Isus este Mesia, ar fi trebuit să privească spre El cu câteva zile în urmă, când era ușor să crezi: orbii vedeau, leproșii erau curățiți și mulțimile se adunau în jurul Lui. Acum însă, nu mai rămăsese nimic din acele semne. Ucenicii se ascunseseră, iar mulțimea nu mai striga: „Osana!”, ci râdea și îl batjocorea. Trupul lui Isus era zdrobit, iar viața I se scurgea încet. Totul părea să spună că speranțele legate de El au luat sfârșit. Însă tocmai atunci când majoritatea nu mai vedea în Isus nimic

altceva decât un om înfrânt, tâlharul începe să înțeleagă mai mult decât toți. În suferința Omului de pe crucea din mijloc, el descoperă o demnitate care nu seamănă cu a nimănui. În liniștea Lui vede o Împărăție care nu este din lumea aceasta.

Atunci se întoarce spre celălalt condamnat și îi spune: „Oare nu te temi de Dumnezeu, tu, care ești sub aceeași osândă? Noi primim pe drept ceea ce merităm pentru faptele noastre, însă Acesta n-a făcut niciun rău” (Luca 23:40-41, EDCR). Este prima mărturisire rostită pe Golgota – nu de un ucenic, nici de un preot, ci de un om pe care lumea îl considera deja pierdut: „Isuse, adu-Ți aminte de mine când vei veni în Împărăția Ta!” (Luca 23:42, EDCR). Un om care moare pe o cruce vorbește despre o Împărăție viitoare. Un condamnat își pune speranța într-un alt condamnat.

Dar tâlharul vede ceea ce mulți nu văd: că Împărăția lui Isus nu se prăbușește pe Golgota. Tocmai acolo începe să se descopere. Iar credința lui, născută în întunericul acelor ore, rămâne una dintre cele mai limpezi mărturisiri despre cine este Isus. Pentru că el nu crede în Hristosul minunilor, ci în Hristosul crucii.

Altcineva plătește prețul

Răspunsul lui Isus nu se lasă așteptat: „Adevărat îți spun astăzi: vei fi cu Mine în rai” (Luca 23:43, nota de subsol, EDCR). Cuvintele sunt surprinzător de simple pentru o promisiune atât de mare. Cum poate destinul unui om să se schimbe într-o singură clipă? Trupul tâlharului era pironit pe lemn. Cu câteva ore rămase de trăit, nu mai era timp pentru noi începuturi. Nici spațiu suficient pentru fapte bune care să repare trecutul. Nu mai putea coborî de pe cruce ca să-și îndrepte viața și nici nu putea dovedi nimănui că s-a schimbat. Dacă mântuirea ar fi depins de ce poate face omul, pentru el ar fi fost prea târziu.

„Vei fi cu Mine.” Aceste cuvinte pun capăt întâlnirii care a schimbat un destin. Ele descoperă mila lui Dumnezeu, care nu așteaptă ca omul să-și dovedească vrednicia, ci răspunde unei inimi care se întoarce spre El. De aceea scena de pe Golgota rămâne una dintre cele mai limpezi imagini ale Evangheliei. În clipa în care omul nu mai are nimic de adus înaintea lui Dumnezeu, rămâne doar harul. Tâlharul nu a mai coborât niciodată de pe cruce pentru a trăi o viață nouă, dar a murit cu o promisiune pe care nu o mai putea pierde. **51**

Note

1. Sfântul Augustin, *Confesiuni*, X.XXVII.38, ediție bilingvă, traducere din limba latină, introducere, note și comentarii, tabel cronologic și indice de Eugen Munteanu, Humanitas, București, 2018, p. 491 (ediție digitală).
2. C. S. Lewis, *Sfaturile unui diavol bătrân către unul mai tânăr, unde spre sfârșit Sfredelin propune o închinare*, prefață la *Sfredelin propune o închinare* de Jocelyn Easton Gibb, traducere din engleză de Sorana Corneanu, Humanitas, București, 2010, p. 60.
3. F. M. Dostoievski, *Crimă și pedeapsă*, traducere de Ștefana Velisar Teodoreanu și Isabella Dumbravă, ed. a 3-a, Cartex, București, 2000.

LUCIAN MIHĂILĂ

surprinde întâlnirea dintre un om fără viitor și Hristos cel răstignit,
în care tâlharul ajunge să vadă în întunericul crucii ceea ce mulți
recunoscuseră doar în lumina minunilor.

Drumul spre **EMAUS** Când încă se mai poate spera totul

„Numai Dumnezeu are voie să mă trezească!”¹
este replica de roman care mi-a oferit o nouă
perspectivă asupra unei cunoscute istorii
biblice, în care protagoniștii au trăit cel mai
întunecat Paște din viața lor.

La numai 10 ani, Oscar, personajul scriitorului Eric-Emanuel Schmitt, e diagnosticat cu leucemie, iar viața lui începe să graviteze în jurul spitalului și al tratamentului administrat de un medic veșnic trist. Și, pentru că tristețea e contagioasă, Oscar se trezește înconjurat numai de chipuri triste, care evită cu obstinație subiectul care îl preocupă pe băiețel: iminenta lui moarte.

Doar Tanti Roz, o infirmieră în vârstă, pare singura dispusă să discute sincer cu un pacient care mai are de trăit doar câteva zile. Ea îl învață cum să convertească fiecare zi într-un deceniu, așa încât să parcurgă în câteva zile toate vârstele și provocările pe care le traversează o persoană care are privilegiul de a-și privi în ochi bătrânețea.

În cea de-a douăsprezecea zi, Oscar moare, nu înainte de a-i fi scris zilnic câte o epistolă lui Dumnezeu. În fiecare scrisoare Îl provoacă să-i facă o vizită și, cum Oscar crede că e foarte posibil ca Oaspetele să Își facă apariția, în ultimele trei zile de viață – pe care

„Tot ce dăduse sens vieții
lor rămânea în urmă,
îngropat sub o lespede
dintr-un mic cimitir. [...] Dacă
învățăturile Lui dărmaseră
toate dogmele, crucificarea
tocmai sfârșise prin a le da
peste cap. Acea moarte
nu intra în niciun calcul
imaginabil. Ei așteptau un
rege invincibil, nu o biată
victimă.”

Roberto Badenas

și le petrece mai mult dormind – are grijă să agațe la capătul patului o pancartă pe care scrie: „Numai Dumnezeu are voie să mă trezească!”

E o poveste care îmi amintește de experiența prin care au trecut ucenicii după moartea lui Isus, când, bulversați și îndurerați de tot ce se întâmplase, așteptau să fie treziți într-o altă realitate, una mai ușor de înțeles și de gestionat.

Credința îngropată sub o lespede

În Ierusalimul în care abia se stinseseră ecourile furioase ale mulțimii care striga: „Răstignește-L!”, poate că mulți ar fi dorit să-și ștergă din memorie scenele din ziua pregătirii. În definitiv, cu doar câteva zile în urmă, mulțimea îi pregătise o intrare triumfală în Ierusalim Aceluia care tocmai fusese umilit, batjocorit și răstignit.

Nimeni însă nu putea fi mai zdruncinat de succesiunea rapidă a evenimentelor

decât erau ucenicii, care fuseseră nedezlipiți de Isus în anii Săi de predicare și de vindecare.

De fapt, ultimii trei ani și jumătate din viața lor fuseseră o călătorie prea fascinantă ca s-o poți reda în cuvinte. Chemați de la ocupațiile lor obișnuite în tovărășia Celui care susținea că este Mesia, Fiul lui Dumnezeu, fuseseră martori ai rugăciunilor Sale pline de putere și ai învățăturilor Lui, care nu semănau cu nimic din discursurile auzite până atunci.

Văzuseră cu ochii lor minunile despre care Ioan Botezătorul auzise doar, din temnița în care îl închisese Irod: „[O]rbii își capătă vederea, șchiopii umblă, leproșii sunt curățiți, surzii aud, morții învie, și săracilor li se propovăduiește Evanghelia” (Matei 11:5).

Iar această călătorie extraordinară – care se așteptau să culmineze cu încoronarea ca rege a Nazarineanului – intrase pe un traseu accidentat, încheindu-se nedrept, crud și fără niciun fel de glorie. Cum ar fi putut Isus să fie Fiul lui Dumnezeu când nu reușise să Se scape nici măcar pe Sine? Scriind despre drama interioară pe care o trăiau ucenicii, Roberto Badenas remarcă: „Tot ce dăduse sens vieții lor rămânea în urmă, îngropat sub o lespede dintr-un mic cimitir. [...] Dacă învățăturile Lui dărmaseră toate dogmele, crucificarea tocmai sfârșise prin a le da peste cap. Acea moarte nu intra în niciun calcul imaginabil. Ei așteptau un rege invincibil, nu o biată victimă.”²

„Ce vorbe sunt acestea pe care le schimbați între voi?”

În seara zilei în care a înviat, Isus li S-a arătat ucenicilor și celor care erau

adunați împreună cu ei, dar mai înainte a însoțit doi ucenici care mergeau de la Ierusalim spre Emaus, vorbind „între ei despre tot ce se întâmplase” (Luca 24:14).

„Pe când vorbeau ei și se întrebau, Isus S-a apropiat și mergea pe drum împreună cu ei” (Luca 24:15), fără ca ei să-L recunoască. Faptul că Isus merge împreună cu ei este primul element de speranță ce se insinuează în acest tablou al unei descurajări mistuitoare.

În timpul lucrării Sale publice și mai ales spre finalul vieții Sale, Isus fusese nevoit să îndure povara necredinței și a nerecunoștinței celor pentru care venise să moară. De la certurile care încercau să tranșeze dilema întâietății dintre ei până la indignarea cu care priveau singurul dar costisitor primit vreodată de Isus în timpul vieții, catalogându-l drept „risipă” (Matei 26:8), ucenicii au dovedit, în repetate rânduri, că nu-I înțelegeau misiunea și sacrificiul. Au ratat ocazia de a-I fi alături în rugăciune în orele întunecate din Ghetsimani, în ciuda rugămintilor Sale. L-au părăsit în momentul prinderii Lui, preocupați de siguranța lor și considerând un afront personal faptul că S-a lăsat arestat. Nu au fost lângă El pe ultimul Său drum ca om al durerii și nu I-au purtat crucea sub greutatea căreia s-a prăbușit, până ce un străin a fost obligat să I-o ducă spre locul răstignirii.

La intrarea Lui triumfală în Ierusalim, „stătuseră strâns lângă Învățătorul lor, considerând că era o mare onoare să fie în legătură cu El. Acum însă, în umilirea Sa, ei îl urmau de la distanță.”³ Evanghelistul Luca relatează că, în orele în care atârna pe cruce, „[t]oți cunoscuții lui Isus [...] stăteau departe” (Luca 23:49).

La antipodul acestei iubiri nestatornice se profilează însă silueta unei iubiri care nu se schimbă și care intervine în cel mai critic moment al istoriei ucenicilor, acela în care viitorul părea mai întunecos decât oricând. Deși ei îl urmaseră de la distanță în ceasul încercării Lui, El a venit aproape de ei.

La întrebarea lui Isus: „Ce vorbe sunt acestea pe care le schimbați între voi pe drum?” (Luca 24:17), ucenicii îi fac un rezumat al întâmplărilor din ultimele zile, minunându-se de neștiința Lui, care îi face să se întrebe dacă El este singurul străin din Ierusalim ce n-a auzit despre tornada care le-a măturat viețile. Ironic și trist deopotrivă este faptul că nimeni nu putea fi mai străin de semnificațiile evenimentelor abia petrecute decât cei care fuseseră cel mai aproape de Protagonistul acestora. Deși picaseră examenul din pricina obtuzității interpretărilor lor, Învățătorul era dispus să le deslușească din nou sensul celor întâmplate.

Evanghelistul Luca nu ne detaliază disconfortul ucenicilor în timp ce mergeau spre casă, dar ne putem imagina că deznodământul ultimelor evenimente, pe care Isus părea să nu fi fost în stare să-l împiedice, constituia cea mai intrigantă piesă a unui puzzle care nu se mai lega.

„Mai e acesta Fiul lui Dumnezeu?” este întrebarea care trebuie să fi sfredelit mintea ucenicilor, martori ai umilirii Celui vândut pe treizeci de arginți, lovit peste față, scuipat, bătut cu nuiele, dezbrăcat și atârnat între cer și pământ, în batjocura întregului norod.

Tâlcuindu-le profețiile cu privire la El, Isus le arată că Mesia „trebuia să sufere [...] aceste lucruri” (Luca 24:26) și că, de

fapt, toată speranța omenirii atârna de această disponibilitate a Celui Veșnic de a accepta toate umilințele și chinurile pe care oamenii le-ar fi putut născoci și arunca asupra Lui. Cu cât cruzimea vrăjmașilor Lui creștea, cu atât devenea mai limpede că Acesta este Dumnezeu, că doar El putea iubi atât de adânc, încât să Se lase pironit pe o cruce, strivit de greutatea păcatelor omenirii, „făcându-Se blestem pentru noi” (Galateni 3:13)

Pentru ucenici, moartea Lui fusese cel mai rău scenariu pe care mintea lor l-ar fi putut urzi. În realitate, moartea și învierea Lui reprezentau cea mai bună veste pe care a auzit-o universul vreodată, iar ea avea să distrugă puterea tuturor veștilor rele cu care aveau să se confrunte oamenii în viitor.

Speranță în vreme de criză

Traversăm vremuri în care este ușor să-ți pierzi speranța. Poate că suntem zdrobiți de pierderile pe care le-am suferit sau de cele care pândesc din viitor. Poate că ne apasă regretele pentru timpul irosit sau pentru alegerile neinspirate ale trecutului ori suntem înspăimântați de știrile care se rostogolesc amenințător peste noi. Și poate că viitorul ni se pare a fi doar o ciornă pe

care nu știm dacă vom avea răgazul să o transcriem sau nu.

Lumina veștilor cu adevărat bune vine însă doar dinspre El, care S-a dezbrăcat de slavă pentru a deveni om, și încă unul sărac, care n-a avut „unde-și odihni capul” (Matei 8:20).

Poate că semănăm mai mult decât am crede cu cei doi ucenici copleșiți de evenimente, de care un Străin S-a apropiat într-o seară de primăvară, transformându-le jalea în bucurie și orientându-le atenția de la visurile năruite ale omului la planurile lui Dumnezeu, care nu eșuează niciodată. Cu fiecare cuvânt al Său, speranța pulsează tot mai viu, așa că, abia ajunși acasă, nu rabdă să țină doar pentru ei descoperirea lor, ci reiau în grabă drumul spre Ierusalim, mesageri ai unei vești uimitoare: „A înviat Domnul cu adevărat” (Luca 24:34).

Oricare ar fi Emausul spre care ne îndreptăm, oricare ar fi poverile sub care ne frângem, Isus e viu și merge împreună cu noi. În prosperitate și în lipsă, în vremuri liniștite sau amenințătoare, în viață ca și în fața morții, El este Emanuel (Dumnezeu cu noi). Tocmai de aceea tot ce e mai bun abia de-acum poate fi sperat. **51**

Note

1. Eric-Emanuel Schmitt, *Oscar și Tanti Roz*, traducere din franceză de Marieva Ionescu, Humanitas Fiction, București, 2012, p. 103.
2. Roberto Badenas, *Întâlniri*, traducere de Olga Dorobanțu, Viață și Sănătate, Pantelimon, 2015, p. 196.
3. Ellen G. White, *Viața lui Isus*, traducere de Mihai Popa, Nelu Dumitrescu și Dumitru Popa, ediția a 9-a, Viață și Sănătate, Pantelimon, 2015, p. 645.

CARMEN LĂIU

examinează una dintre cele mai dramatice experiențe trăite de ucenici pentru a surprinde modul în care întâlnirea cu Isus cel viu schimbă perspectiva asupra crizelor care zdrobesc speranța și îi transformă pe cei descurajați în mesagerii celei mai bune vești.

Alătură-te comunității
SEMNELE TIMPULUI !
Scanează codul QR și
abonează-te!

Director: Loránd Balla

Colegiul de redacție: Andrei Bogdan, Dumitru Borțun, Alina Kartman,
Carmen Lăiu, Florin Lăiu, Corina Matei, Lucian Mihăilă, Mihai Miron,
Adrian Neagu, Ștefăniță-Marian Poenariu

Graphic designer: Cătălin Daniel Ciolca **Corectură:** Cristinel Sava

Fotografii: GettyImages, Lightstock, Adobe Stock

Fotografie de copertă: Getty Images

Contact: Revista *Semnele timpului*

Șos. Cernica nr. 101, Pantelimon

Tel: 021 323 0020

redactie@semneletimpului.ro, www.semneletimpului.ro

Abonamente se pot face la Editura Viață și Sănătate (63 de lei).

Tel: 021 323 0020 (interior 207).

E-mail: abonamente@viatasisanatate.ro.

Serie nouă | ISSN 1224-7561 **Nr. 2/2026 Volumul 39, nr. 331**

Revista ***Semnele timpului*** este un proiect al Bisericii Adventiste
de Ziua a Șaptea. În limba română a apărut între 1908 și 1942.

Seria nouă a fost începută în 1990.

Cu excepția situațiilor în care este altfel specificat, citatele biblice au fost preluate din
Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului și Noului Testament, ediție centenară (EDC100),
Casa Bibliei, București, 2024. Alte traduceri folosite: *Biblia. Noua traducere în limba
română (NTR)*, Biblica, Inc., 2021; *Noul Testament*, Ediția Dumitru Cornilescu Revizuită
(EDCR), Societatea Biblică Interconfesională din România, București, 2019.

Biblia sau Sfânta Scriptură, tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă
a PF Teoctist, cu aprobarea Sfântului Sinod, 1994 (1982), www.bibliaortodoxa.ro;
Biblia în versiune actualizată (BVA), 2018.

© ***Semnele timpului***, 2026. Preț: 12 lei.

evs
editura viață și sănătate

Numărul din aprilie al revistei *Semnele timpului* oferă privilegiul contemplării unui tablou aparte: un portret al lui Isus cel viu prin mărturia celor care L-au întâlnit în momentele decisive ale vieții Sale. Unii L-au urmat de-a lungul întregii lucrări, alții L-au descoperit abia în ultimul ceas, însă fiecare păstrează amprenta puterii care continuă să schimbe vieți. Privite împreună, aceste destine evidențiază contrastul dintre viața trăită în iureșul risipirii și viața ancorată în dragostea salvatoare a lui Hristos.

În fiecare lună, *Semnele timpului* tratează o temă remarcabilă, care transformă fiecare ediție într-un număr de colecție.

Abonează-te pentru anul 2026 la un preț special și urmărește temele pe care ți le pregătim în numerele următoare!

Aprilie 2026

60528

www.semneletimpului.ro